SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: ***office@svf.se***
HEMSIDA: ***www.svf.se***
TELEFONTID: 9.00–11.30, 12.30–16.30
(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande:
EVAMARI LEWIN, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-211 90 35
BOSTAD: 08-736 02 00
E-POST: ***evamari.lewin@svf.se***

Kansli- och ekonomichef:
PER CARLSSON, ***pol mag***
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
BOSTAD: 08-650 44 32
E-POST: ***per.carlsson@svf.se***

Förhandlingschef:
ANDERS LEFRELL, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 070-418 07 99
BOSTAD: 08-765 91 19
E-POST: ***anders.lefrell@svf.se***

Generalsekreterare SVS:
CHRISTINA AROSENIUS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 070-717 73 19
BOSTAD: 08-651 09 65
E-POST: ***christina.arosenius@svf.se***

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, ***leg vet***
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
BOSTAD: 018-54 11 71
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

Förbundssekreterare
ANDERS GRANELD, ***jur kand***
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 0706-25 64 44
E-POST: ***anders.graneld@svf.se***

Ekonomiansvarig
BIRGITTA LARSSON
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: ***birgitta.larsson@svf.se***

Sekreterare
MARIANNE LUNDQUIST, SVS
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: ***marianne.lundquist@svf.se***

Administrativ assistent
KARIN MOSSBLAD HENRIKSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: ***karin.henriksson@svf.se***

Plusgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

One health i praktiken

"DET RÄCKER INTE med att säga Halleluja – man måste göra det också". Det konstaterade en gång studenttidningen Blandaren, och den sanningen gäller fortfarande.

En del av de veterinärpolitiska utspel som görs på EU-nivå har lite av Halleluja-stämpel över sig. De innehåller många vackra ord och högtflygande målsättningar, men stannar ibland på den abstrakta och ideologiska nivån. Ett sådant exempel är den så kallade "one health"-policy som EU-kommissionen lanserade i samband med att EUs strategi för djurhälsa 2007–13 offentliggjordes. Kommissionen konstaterade att eftersom många nya sjukdomar drabbar både människor och djur behövs ett integrerat angreppssätt: djur + människor = en hälsa. Dessa idéer var inte nya, redan på 1950-talet lanserades begreppet "one health" i USA som ett försök att öka samarbetet mellan veterinärmedicin och humanmedicin.

Både det amerikanska och det europeiska initiativet är bra och viktigt, men har i åtskilliga fall mest predikats för de redan frälsta. EU-kommissionen har anordnat den ena toppkonferensen efter den andra på temat, men det är främst djuranknutna politiker och experter som framträtt. Åhörarna har också främst kommit från det veterinärmedicinska området, med en och annan smittskyddsintresserad läkare insprängd bland hundratals veterinärer.

Det är därför glädjande och inspirerande att Sveriges Veterinärförbund kunnat gå från ord till handling. På debattsidorna i denna tidning finns ett inlägg som läkarförbundets och veterinärförbundets ordföranden skrivit tillsammans. Artikeln handlar om statens ansvar för smittskydd för djur och människor, och är tidigare publicerad i en av landets största dagstidningar. Budskapet i sig är viktigt, men minst lika viktigt är att läkarnas och veterinärernas intresseorganisationer ger sig ut gemensamt i samhällsdebatten. Här ser vi ett av hittills ganska få praktiska exempel på "one health"-samarbeten på organisationspolitisk nivå. Under sommarens möte med den europeiska veterinärfederationen FVE (som refereras på annan plats i denna tidning) uppmärksammades samverkan mellan läkarförbundet och veterinärförbundet i Sverige som något unikt i Europa.

På forskningssidan och på myndighetssidan pågår redan ett ökande samarbete mellan human- och veterinärmedicinen, vilket självklart ska framhållas. Men även inom dessa fält finns det fortfarande en onödigt stor konservatism att hålla sig "på sin egen kant", särskilt bland humanmedicinarna. Förhoppningsvis kan intresseorganisationernas kompanjonskap sporra nya kontakter mellan disciplinerna inom såväl etablerade som oprövade områden.

Kunskapen om att djurs och människors hälsa hänger ihop är angelägen att förmedla, men vi människor fungerar i stort som femåringar när det gäller beteendemönster: vi gör som föräldrarna gör, inte som de säger. Därför är det avgörande att "one health"-arbetet bedrivs på praktisk nivå inom alla områden som är möjliga, och inte stannar vid retorik. Mer interdisciplinära samarbeten efterfrågas!

JOHAN BECK-FRIIS
informationschef, SVF

innehåll

ledare av J Beck-Friis

One health i praktiken 3

reportage av S Fredriksson

"Det finns alltid en risk för överbehandling" 6

vetenskap

Lilla leverflundran – första fallet hos alpacka i Sverige av K de Verdier m fl 11

månadens epiztel 17

vilken är din diagnos?

– EKG 19

– Svar 59

allmänt

Kan vi glömma bluetongue nu? av L Ernholm, G Hallgren och M Nöremark 21

FVEs sommarmöte 2011
Ny styrelse med svensk ledamot av J Beck-Friis, C Arosenius och M Widell 24

VOOV behöver din hjälp av N Nordén och J Fallhagen 31

Brucella canis funnen i Sverige av M Cedersmyg 34

Riktlinjer för antibiotikaanvändning till nöt och gris av C Arosenius och H Landin 38

veterinärkongressen 2011 39

fackliga frågan

Särskilda förhållanden vid timanställning av F Ritter 45

FVF informerar

Det där med semester av L Nordfors 47

från styrelsen

Rapport från förbundsstyrelsen i maj 2011 av O Skarman 50

disputationer

Resistenta enterokocker i kycklingstallar kan bekämpas 51

debatt

Staten måste ansvara för smittskydd av M Wedin och E Lewin 52

Har veterinärkåren släppt frågan rehabilitering? av P Gustås m fl 54

noterat

- Nyheter på Fass.se 19
- WikiVet sprider veterinärmedicinsk kunskap 23
- Veterinär specialistutbildning i djurskydd startad 23
- Gamla mjältbrandsgravar kartläggs 29
- Spåra smittsamt klöveksem via mjölk? 49
- Ingen aggressivitet av fästinghalsband 49
- Ny utbildning för tävlingsveterinärer 50
- Parlamentet vågade inte märka obedövat kött 51
- SLU-rapport: Fiskar kan uppleva lidande 60

in memoriam

Minnesord Bengt Hurvell 57

Anne-Marie Nilsson in memoriam 58

kanslinytt 60

kongresser & kurser 63

svensk veterinärlegitimation 68

kåseri

Den ömma punkten av B Eriksson 69

specialistkompetens 70

PHARMA DISTRIBUTION

DIN LEVERANTÖR AV ULTRALJUD!

Kontakta oss på:
0771 - 21 24 00

www.pharmadistribution.se • info@pharmadistribution.se

”Det finns alltid en risk

”Djur och människor har en gemensam evolutionär bakgrund och det finns många beröringspunkter mellan human- och veterinärmedicin.” Mats G Hansson var huvudtalare på etikdagen.

Kan man sätta likhetstecken mellan hälsa och välbefinnande? Eller smärta och lidande? Nej, inte enligt Mats G Hansson, professor i biomedicinsk etik och föreståndare för Centrum för forsknings- & bioetik vid Uppsala Universitet. Mats G Hansson höll ett uppskattat och intresseväckande föredrag när Sveriges Veterinärförbund arrangerade ett dagslångt seminarium kring ämnet behandlings- och försäkringsetik.

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

”ETIKDAGEN” var en direkt följd av det programinslag som Kalla Fakta, TV4, sände i mars i år.

En del uttalanden i programmet rörde upp många känslor hos veterinärkåren som bland annat anklagades för överbehandlingar på försäkringsbolagens bekostnad. Veterinärförbundet kallade berörda parter till ett möte där man enades om en fortsatt dialog. Som ett led i detta arrangerades i juni en heldag i centrala Stockholm, kostnadsfri för alla medlemmar, med etik och försäkringsfrågor på menyn.

Gensvaret var över förväntan, samtliga förbokade 100 platser utnyttjades. Förutom veterinärer (även icke förbundsmedlemmar kunde delta till en mindre kostnad) deltog representanter för djurförsäkringsbolag, samt sammankallande i normgrupperna för smådjur och häst. Moderator var Lennart Granström.

HUVUDATTRAKTIONEN stavas Mats G Hansson. Han arbetar dagligen på flera olika plan, forskning, undervisning, debatter och praktiskt, med etikfrågor inom humanmedicinen.

– Jag är biolog i grunden. Djur och människor har en gemensam evolutionär bakgrund

för överbehandling”

och det finns många beröringspunkter mellan human- och veterinärmedicin, inledde Mats. Han berättade om sitt arbete inom landstinget där han deltar i så kallade etikronder och redogjorde för ett par autentiska fall med oerhört svåra ställningstaganden för både behandlande läkare och patientens anhöriga. Det handlade om fall där man prövat ”allt” och där nästa steg är en experimentell behandling. Ska detta göras? Är det patientens vilja? Fortsätter man att behandla för de anhörigas skull?

– När man diskuterar de här frågorna med medicinstudenter kan man urskilja en skillnad i inställning mellan dem som har djur och inte. De som har djur har ofta en mer uttalad åsikt att sätta patienten i centrum, sade Mats.

Att reglera gränser i behandlingar, human- eller veterinärmedicinskt, är svårt och risken för överbehandling finns alltid. Mats berättade att han försökt sätta sig in i de dilemman som en veterinär kan hamna i och då funnit att man inom det veterinära området tvingas resonera utifrån flera olika etiska sammanhang.

– Etik för försöksdjur är väl reglerat liksom för husdjur i produktion. Men när det gäller sällskapsdjur är det betydligt svårare att dra gränser, sade Mats och kom in på de riktigt heta frågorna som ”naturligt beteende” och definitioner av hälsa, välbefinnande, smärta och lidande.

När det gäller djur använder man ofta begreppet ”naturligt beteende” som ett mått på välbefinnande, vilket enligt Mats är ett tveksamt mått.

> Det finns många beröringspunkter mellan human- och veterinärmedicin.

– Det som är naturligt behöver inte nödvändigtvis alltid vara rätt, sade han och fortsatte med att ge exempel på definitioner på en rad olika begrepp som används inom alla vårddiskussioner. Det gäller t ex hälsa och välbefinnande.

– Hälsa är mått på sjukstatus, man är mer eller mindre sjuk. Välbefinnande inkluderar livskvaliteten. En människa kan vara sjuk men ”må bra”, förklarade Mats. Men, vad kräver ett djur för att ha livskvalitet och är det alltid djurägaren som bäst kan uttolka djurets välbefinnande?

När det gäller veterinärmedicinen måste man diskutera utifrån flera olika etiska sammanhang, sade Mats G Hansson. Vad som gäller för försöksdjur och produktionsdjur är väl reglerat. Men var går gränsen för den här ögonstenen?

”Förtroendet mellan veterinärkåren och försäkringsbolagen är stort. Till skillnad från andra försäkringar, t ex bil eller hälsovård, får djurägaren själv fritt välja veterinär.” Pekka Olson, Agria, underströk det positiva i samarbetet. Till vänster Anna Mörée, Dina Försäkringar.

I och med detta närmade sig Mats själva kärnfrågan – vad får vi utsätta djuren för i form av behandlingar? Var går gränsen?

– Djurets integritet, förmågan att på ett självständigt sätt relatera till andra individer är en faktor att ta hänsyn till, andra är rädsla och smärta. Ett stort problem är att värdera de stimuli som ger upphov till olika typer av smärta. Inom humanmedicinen talar vi om sensorisk, affektiv och kognitiv smärta.

– Man måste kommunicera om det moraliska dilemmat gällande olika ingrepp och behandlingar. Det behövs studier som leder till bättre instrument för att kunna mäta smärtreaktioner, sade Mats. Han erbjöd samtidigt sin hjälp att utforma ett forskningsprogram för djur-

Intresset för seminariet var stort, alla 100 platser fylldes upp.

sjukvård liknande det som nu pågår inom humanmedicinen, med systematisk bearbetning av de begrepp som beskriver ”grad av lidande”.

Under föredragets gång fanns det möjlighet till korta frågor och kommentarer. Anders Forslid tog chansen att yttra sig och välkomna ett sådant projekt.

– Vi har en myndighet som använder ord som ”ångest och lidande” utan att definiera vad det innebär, sade Anders.

Gittan Gröndal ställde en fråga till Mats G Hansson. Hur ser du på jämförelsen barnläkare – veterinär, båda dessa yrkesgrupper måste tolka sina patienter?

– Det finns många likheter, men en stor skillnad. Barn måste ge sitt medgivande när de ska behandlas, svarade Mats.

Henrik von Euler kommenterade livskvalitetsbegreppet som tenderar att bli lite för ”enhetligt” när det gäller djur.

– Man måste bedöma livskvaliteten utifrån ålder. En gammal människa kanske är nöjd med att få sitta i TV-soffan. Det kan en gammal hund också vara, sade Henrik.

Under dagen fick också de deltagande försäkringsbolagen och de båda normgruppernas representanter några minuter var för att presentera sina verksamheter. Pekka Olson, Agria, var först ut. Han tog upp en del för försäkringsbolaget etiska dilemman. Ska försäkringskollektivet betala för felaktigt utförda behandlingar? För kompetensutveckling i enskilda fall? Klinisk forskning på patient? Behandlingar av ”friska” djur? Pekka fortsatte:

– Om ni är eniga om vad som ska behandlas kan vi skapa produkter. Han underströk att förtroendet mellan veterinärkåren och försäkringsbolagen är stort. Till skillnad från andra försäkringar, till exempel bil eller hälsovård, får djurägaren själv fritt välja veterinär.

Anna Mörée, Dina Försäkringar, berättade att kraven och inställningen hos djurägarna har förändrats mycket under senare år.

– Förr var hästarna halta, numera vill ägarna ha dem utdömda för att de inte fungerar ridtekniskt, sade Anna och gav exempel på hur det ser ut i dagens häst-Sverige.

– En hästmassör sa till mig att eftersom folk inte längre vet hur man ryktar hästar har hon fått chansen att utöva sitt yrke.

Evamari Lewin uttryckte sin oro över de utländska kolleger som framstår som ”kunniga” hos hästägarna genom att t ex använda läkemedel på ett sätt som strider mot de svenska normerna.

Frågor och kommentarer halkade under bolagens föredragningar alltmer in på pengar.

Folksams representant, Christer Andersson, berättade att skadefrekvensen hos bolaget ökat till det dubbla för smådjur under de senaste tio åren, vilket drivit upp premiekostnaden.

– Djurägarna avstår allt oftare från att försäkra, speciellt de som haft få skador, sade Christer.

Henrik von Euler hade några raka besked till bolagen efter ”ekonomisnacket”.

– Ni driver upp kostnaderna genom att

kräva alltmer av oss i form av diagnoser och ni är dåliga på att informera om vad försäkringen täcker.

Att djurförsäkringsbolagen och djursjukvården lever i symbios råder det inga tvivel om. Men vem styr vem? Och hur påverkar det vården? Vem sätter gränsen för vad som ska behandlas och vem som ska betala?

– Normgrupperna bör styra försäkringsbolagens acceptans, sade Nils Ronéus. Han underströk också vikten av att veterinärkåren i övriga behandlingar använder sig av yrkesgrupper med legitimation, t ex sjukgymnaster. Nils påpekade att hästägarnas krav på olika behandlingar har gjort att veterinärerna i södra Sverige fått mer och mer konkurrens av tyska och holländska kolleger.

Detta föranledde veterinärförbundets ordförande Evamari Lewin, som själv är hästpraktiker sedan många år tillbaka, att ta ordet.

– På ett ridsportmöte fick jag höra att ”svenska veterinärer är så okunniga”. Om det är en rådande uppfattning måste vi verkligen informera om vår kompetens och våra svenska normer. Det är stor skillnad i arbetssätt mellan oss och de utländska kollegerna som t ex ger antibiotika i förebyggande syfte, använder homeopatiska medel och själva säljer receptbelagda läkemedel direkt till djurägaren, sade Evamari.

”Släpp in tre veterinärer i ett rum och de kommer ut med fem olika åsikter”, sade Staffan Rudberg gällande förutsättningarna att få en samstämmig syn på gränsdragningar inom djursjukvården.

> Förtroendet mellan veterinärkåren och försäkringsbolagen är stort.

Var går då gränsen för försäkringsbolagen? Är det ekonomiska eller etiska ställningstaganden som styr?

Anette Henriksson, Sveland, hade ett enkelt och rakt svar.

– Vi exkluderar sjukdomar av ekonomiska skäl, inte av behandlingsetiska.

Jenny Stenberg, If, var mer luddig och sa att man i vissa fall som t ex tumörsjukdomar, för en dialog med den behandlande veterinären och tar ställning utifrån det.

Någon representant för djurägarna fanns inte på plats, men Flemming Winberg kommenterade det vanligaste ställningstagandet hos dessa.

– När försäkringstaket är nått säger djurägarna oftast nej.

Etikdagen var tankeväckande även om diskussionen stundtals blev lite spretig och pendlade mellan svåra etiska frågor och krass företagsekonomi. Att uppnå en samstämmig syn på vad som är ”rätt och fel” gällande behandlingar och vad som kan ersättas av försäkringsbolagen är inte lätt.

Liss-Marie Langborg hade konkreta förslag på en fortsättning.

– Ett: utöka etikreglerna på förbundets hemsida och håll återkommande etikmöten. Reglerna förändras. Två: anordna regelbundna möten med försäkringsbolagen om vad vi ska behandla, föreslog Liss-Marie.

Staffan Rudberg sammanfattade svårigheten att uppnå en samstämmig syn i ämnet genom att citera kollegan Lars-Erik Kängström; ”Släpp in tre veterinärer i ett rum och de kommer ut med fem olika åsikter”. ■

KERSTIN DE VERDIER, leg veterinär, VMD, bitr statsveterinär,
BOEL SANDROS, leg veterinär,
DAN CHRISTENSSON, leg veterinär, VMD, laborator,
EVA OSTERMAN-LIND, leg veterinär, VMD, laboratorieveterinär,
KARIN LINDQVIST FRISK, leg veterinär, djurhälsoveterinär och
SET BORNSTEIN, leg veterinär, docent*

Lilla leverflundran – första fallet hos alpacka i Sverige

En 2,5-årig dräktig alpacka hittades oväntat död. Vid obduktion påvisades omfattande leverskador och förekomst av lilla leverflundran *(Dicrocoelium dendriticum)* i gallgångar. Ägg från *D dendriticum* påvisades i träckprover från alpackaflocken och också från alpackor som sålts till nya ägare.

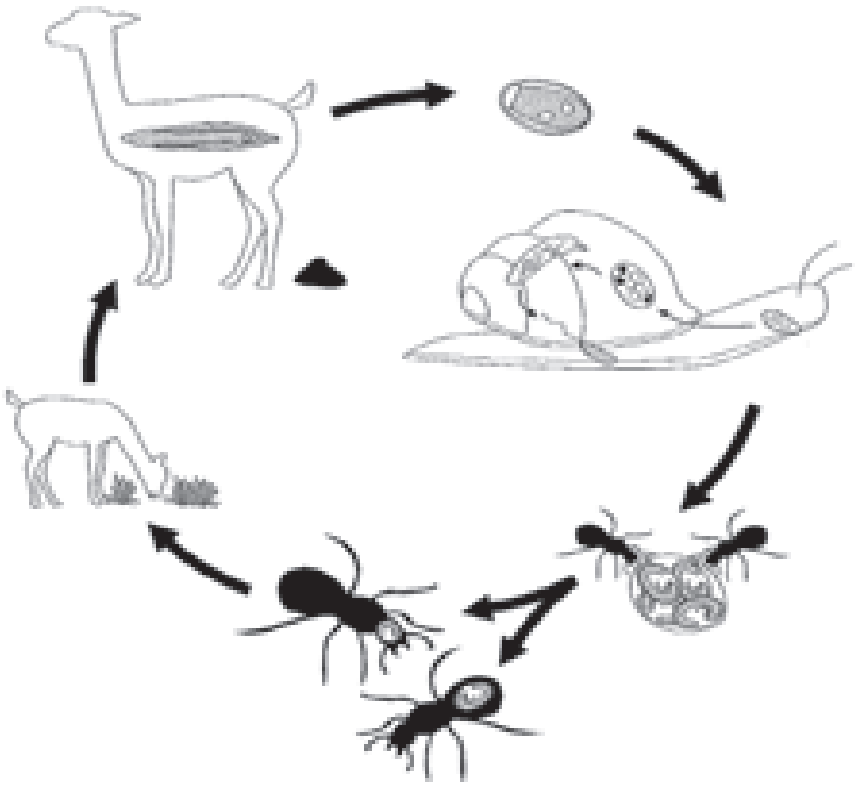

FIGUR 1. *Lilla leverflundrans livscykel. Bild från Set Bornstein (2). Parasiten är 8–14 mm lång och 2–3 mm bred. Äggen är små (35–45 × 22–30 µm) (8).*

BAKGRUND

Trematoden lilla leverflundran *(Dicrocoelium dendriticum)* har en komplex livscykel (Figur 1) som omfattar två mellanvärdar. Den första är en landlevande snäcka tillhörig släktena *Helicella* och *Zebrina* och den andra mellanvärden är en tuvmyra tillhörig släktena *Formica* och *Lasius* (2, 10). Snäckan och myran trivs både på torra låglänta områden och på vissa bergsbeten. Ingen av dem har hittats i Anderna (A Chávez de Garcia, personligt meddelande, 2011). Parasitens huvudvärd är idisslande betesdjur: får, getter, nötkreatur, rådjur, älg. Oftast förlöper infektionen hos svenska får och nötkreatur utan kliniska symtom och med ringa eller inga patologisk-anatomiska förändringar. Däremot är slaktavräkningar på grund av leverkassationer vanliga enligt Svenska Djurhälsovårdens slaktskadestatistik.

I Schweiz och Tyskland har fall av dicrocoelios beskrivits hos de sydamerikanska kameldjuren alpacka och lama (6, 8, 9, 10). Av tolv obduktionsfall sammanfattade av Wenker och medarbetare (10) var samtliga i medelgott till dåligt hull. I anamnesen ingick ofta att djuren plötsligt fått försämrat allmäntillstånd, blivit liggande, fått sänkt kroppstemperatur och varierande grad av anemi. Obduktionsfynden visade omfattande lesioner i leverparenkymet i form av cirrhos, abscesser och granulom. Förekomst av *D dendriticum* och dess ägg i levervävnaden påvisades också.

FALLBESKRIVNING

På morgonen den 19 november 2010 hittades en 2,5 år gammal, dräktig alpacka oväntat död i hagen. Hon var född i besättningen som hade flyttats (några mil) ett drygt år tidigare till en gård i Roslagen, Uppland. Hagarna används året om av de tio alpackorna och hade betats av nötkreatur tills alpackorna kom till gården. Den 22 ➤

november obducerades kroppen på Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och omfattande leverskador och *D dendriticum* påvisades.

Den 25 november lämnades träckprover från de nio kvarvarande alpackorna i besättningen in till SVA. Ägg av *D dendriticum* påvisades i sex av proverna. Alpackorna avmaskades med albendazol (per oralt, po) och nya träckprover togs i januari 2011. I april 2011 avmaskades flocken med hög dos praziquantel (50 mg/kg po). Alpackor från gården (A) hade under 2010 sålts till nya ägare (gård B och C).

Besättningarna

Gård A ligger i Roslagen och hade hösten 2010 tio alpackor inklusive den som obducerades. Gård B och gård C startade med alpackor i september 2010 och köpte då alla sina alpackor från gård A. Gård B ligger i Roslagen och har tre unga alpackahannar. Hagarna på gård B hade i många år bara betats av hästar innan alpackorna kom. Gård C ligger i Dalarna och har sex alpackor som är födda mellan 2001 och 2010.

Provtagning

Träckprover samlades individuellt från varje enskild alpacka på gård A, B och C. Provtagningsdatum var 24 november 2010 – 26 april 2011 (före behandling med praziquantel) respektive 2 maj 2011 (efter behandling) och 19 juni 2011. Proverna togs av djurägarna från marken omedelbart efter att respektive alpacka defekerat. Proverna kördes med bil eller skickades med post i märkta plastpåsar och vadderade kuvert till SVAs parasitologiska laboratorium.

Undantaget från detta var ett samlingsprov som utgjordes av träck som samlats på en och samma dag (16 januari 2011) av djurägaren från alla tre alpackorna på gård B.

Analysmetod

Först gjordes en jämförelse mellan olika parasitologiska analysmetoder: sedimentation enligt Telemann och flotation med zinkklorid respektive magnesiumsulfat. Sedimentation enligt Telemann gav bäst resultat i test med infekterad fårträck, varför alla träckproverna (33 individuella prover samt ett samlingsprov) testades med den metoden. Mängden *D dendriticum*-ägg skattades på en femgradig skala.

Obduktion

Vid obduktionen konstaterades den döda alpackan vara i medelgott hull och i tidig dräktighet. Vid makroskopisk undersökning sågs de huvudsakliga förändringarna i levern (Figur 2). Förändringarna utgjordes av diffus förstoring och nodulär hyperplasi, kraftig multifokal bindvävsomvandling samt ställvis dilaterade gallgångar, vilka innehöll måttliga mängder av *D dendriticum*. Innehållet i digestionskanalen var sparsammare än normalt.

Den histologiska undersökningen visade kronisk och pågående inflammation i levern, omfattande uppskattningsvis 75 procent av leverparenkymet. I portaområdena förelåg kraftig gallgångshyperplasi samt kraftig bindvävsökning (biliär fibros) och därutöver sågs diffust spridda inflammatoriska infiltrat (kronisk kolangiohepatit). En härd med kraftig vävnadsreaktion observerades också. Den bestod av inflammatoriska celler och bindväv (pyogranulom), rikliga mängder debris och neutrofilansamling, centrerad kring en delvis nedbruten parasitliknande struktur i en gallgång (Figur 3).

Den patologisk-anatomiska diagnosen blev kronisk kolangiohepatit med förekomst av pyogranulom och parasiter.

Parasitologisk undersökning

Vid undersökningen av träckprover från alpackorna med avseende på ägg från parasiter påvisades ägg från *D dendriticum* på alla tre gårdarna. I de flesta proverna var mängden liten (Figur 4). I ett samlingsprov från tre alpackor påvisades massförekomst av ägg men vid upprepad individuell provtagning kunde detta inte verifieras.

Efter praziquantelbehandling påvisades inga ägg hos de tre alpackor som testades.

DISKUSSION

Diagnosen dicrocoelios hos sydamerikanska kameldjur bygger på ett litet antal dokumenterade fall i ett par europeiska länder under en kort tidsperiod. Det är därför svårt att helt utan tvekan fastslå diagnosen för detta nya fall som vi beskriver.

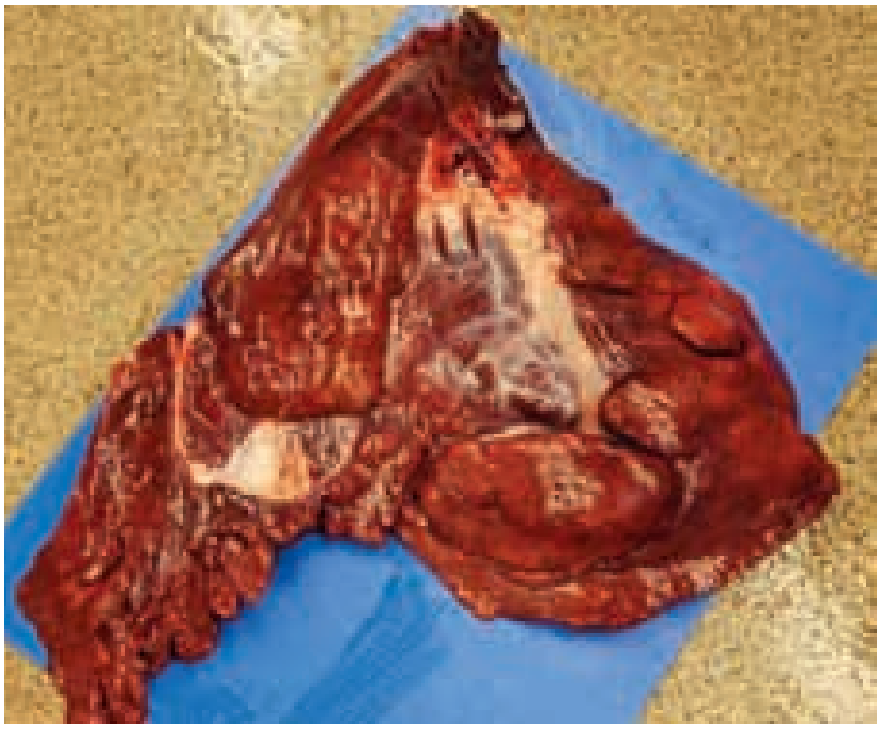

FIGUR 2. *Biliär fibros och nodulär hyperplasi i lever från alpacka infekterad med lilla leverflundran* (Dendriticum dicrocoelium).

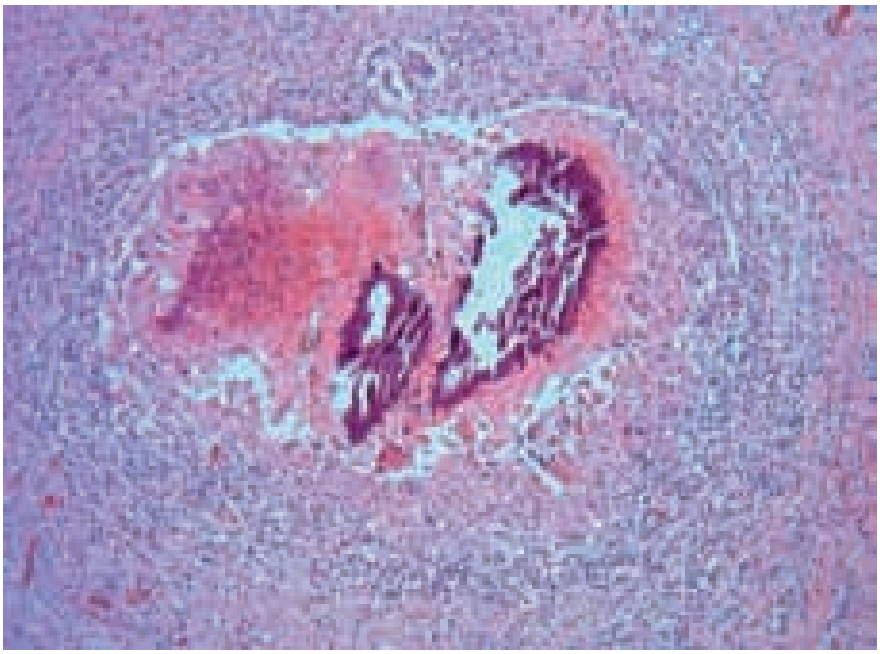

FIGUR 3. *Lever med kronisk granulomatös inflammation vid portaområdet med central nekros och förkalkning efter en död parasit (leverflundra) omringad av cellinfiltration och bindväv. Del av ett flundreägg. HE-färgning, ca 150 gångers förstoring.*

Kunskaperna om dicrocoelios hos alpacka har stora luckor, men trots det behövs praktisk handling av veterinärer och alpackaägare. Det är mycket möjligt att – som hos får och nöt – de flesta alpackor i Sverige tolererar en viss infektionsgrad av *D dendriticum*, men att vissa individer inte gör det utan utvecklar kliniska symtom på leversvikt.

Den direkta dödsorsaken för vårt obduktionsfall kunde inte fastställas, men både hypoglykemi och stress på grund av leverskadan misstänks ha bidragit till leversvikten. Leverskadorna var av olika ålder och förmodligen har de åtminstone i veckor varit så allvarliga att de påverkat alpackan. Djurägarna har inte uppfattat detta, men det är inte förvånande eftersom alpackor ogärna visar sjukdomssymtom. Det sparsamma innehållet i digestionskanalen beror troligen på inappetens på grund av leverskadan. Trots detta var alpackans hull medelgott, vilket överensstämmer med obduktionsfallen i Wenkers och medarbetares publikation (10).

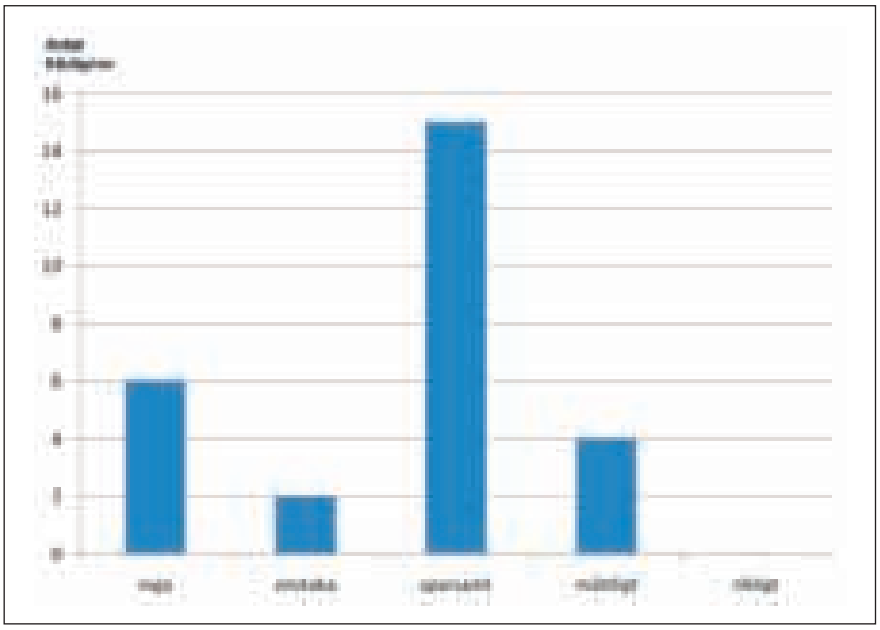

FIGUR 4. *Mängd ägg av lilla leverflundran* (Dicrocoelium dendriticum) *i 27 individuella träckprover från 18 alpackor före avmaskning med praziquantel.*

Orsakar stor vävnadsskada

Den kraftiga vävnadsreaktion som påvisades mikroskopiskt i anslutning till rester av en parasitliknande struktur i en gallgång indikerar att parasiten förmår orsaka stor vävnadsskada hos alpacka. Sammantaget leder den måttliga mängden *D dendriticum* i gallgångarna, ägg i träcken från alpackorna i besättningen samt vävnadsreaktionen runt den parasitliknande strukturen till vår bedömning att *D dendriticum* har varit orsak till de kroniska leverskadorna.

Det är oklart varför alpacka och lama rapporteras reagera mer på *D dendriticum* än idisslare som nöt, får, get, älg och rådjur. Värt att notera är att gallsystemet hos de sydamerikanska kameldjuren saknar gallblåsa och är mer likt hästens än idisslarnas (6) (Figur 5). Om detta har någon betydelse för utvecklingen av infektionen är okänt. En annan anledning kan vara att alpackor och lamors immunförsvar inte sedan årtusenden anpassats till *D dendriticum* eftersom parasiten inte finns i Anderna.

Stress förvärrar sjukdomen

Det är också oklart vilken betydelse stress har för utvecklingen av leverskador och kliniska symtom hos alpackor. Anderson (1) diskuterar leversjukdomar generellt (inte specifikt parasitära) hos kameldjur och hävdar att stress orsakar eller förvärrar leversjukdom. Han förordar lågstressmiljö till alpackabesättningar där akuta dödsfall som associeras med leversjukdom förekommer. Hans rekommendation är först och främst att grupper hålls intakta med bibehållen social struktur. Dessutom anser han att en hygienisk översyn av foder och vatten är befogad och att foderstaten ska inne- ➤

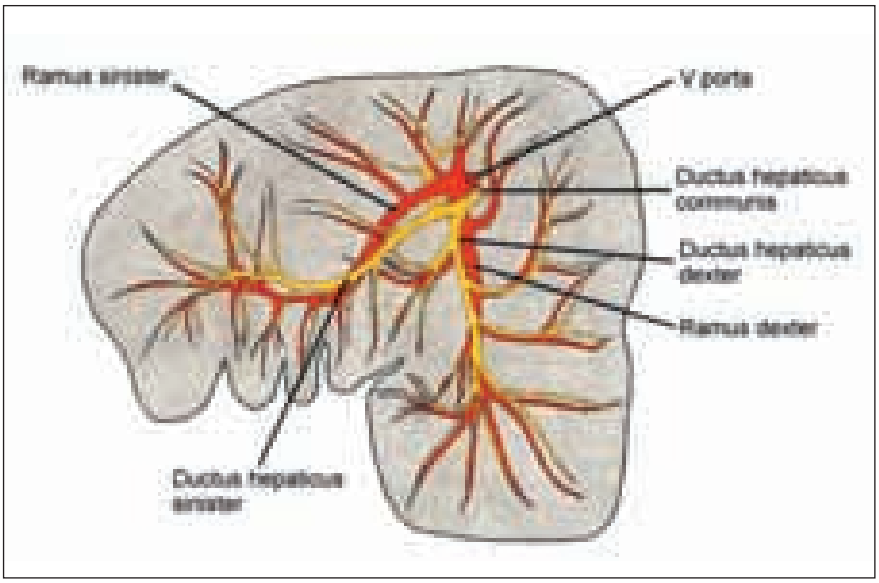

FIGUR 5. *Lever och gallsystem hos sydamerikanska kameldjur. Bild från Ilona Gunsser (6).*

➤ hålla lättillgängliga kolhydrater, och tillräckligt med mineral- och spårämnen, vitaminer etc. Lättillgängliga kolhydrater för svenska förhållanden är hö eller hösilage som är tidigt skördat, betfor och torkat lusern (lusernhack).

Betydelsen av sekundära bakterieinfektioner vid leverskador är också oklar. Tyvärr gjordes ingen bakteriologisk undersökning av det aktuella fallet. Vaccination av alpacka och lama mot klostridieinfektioner rekommenderas som profylax (D Anderson, personligt meddelande, 2011).

Äggförekomst osäkert mått

I den vetenskapliga litteraturen är sambandet inte fastställt mellan förekomsten av *D dendriticum* i levern, leverskador och ägg i träckprov. Det är känt att äggutskiljningen är intermittent och säsongsberoende men detaljkunskaper om förloppet saknas. I en schweizisk rapport (8) hade ägg påvisats bara hos två av sju obduktionsfall med dicrocoelios. Författarna drog slutsatsen att vid misstanke om dicrocoelios är ett positivt träckprovsresultat diagnostiskt signifikant, men negativt resultat utesluter inte dicrocoelios och upprepad provtagning rekommenderas. Tyska och schweiziska veterinärer rekommenderar flotation med zinkklorid med hög densitet (1,30–1,45) som analysmetod för att påvisa lilla leverflundrans ägg i träckprov från alpacka och lama (9).

Kliniska symtom som är kompatibla med dicrocoelios har kopplats till en äggförekomst i träckprov på över 1 000 epg (9), vilket motsvarar ”riklig mängd” vid skattad mängd, men detta gränsvärde bygger på data från ett fåtal djur. Gränsvärden emellan olika laboratorier varierar ofta och ett laboratoriums rekommenderade gränsvärde kan inte generellt accepteras förrän flera laboratorier sinsemellan har jämfört sina resultat.

Avmaskning

På gård A och B avmaskades alpackorna med albendazol men ingen effekt kunde påvisas. Detta stämmer med erfarenheterna från Tyskland och Schweiz.

På gård B påvisades massförekomst av ägg i ett samlingsprov från tre unga alpackahannar. När provtagningen upprepades med individuellt prov från var och en av alpackorna knappt två månader senare var mängden ägg låg hos dem alla. Minskningen av mängden ägg i träck var inte knutet till avmaskning utan till något annat. Den skulle kunna bero på en normal cyklicitet hos *D dendriticum* i värddjuret, dvs att parasiternas dagliga utskiljning av ägg varierar och/eller att det finns en säsongseffekt. Efter avmaskning med praziquantel påvisades inga ägg av *D dendriticum*, vilket överensstämmer med de tyska och schweiziska slutsatserna att praziquantel i hög dos är ett effektivt medel mot dicrocoelios. Vid provtagning två månader efter avmaskningen påvisades dock återigen *D dendriticum*-ägg (måttlig mängd) hos två av alpackorna. Eftersom prepatensperioden är ca två månader (8) går det inte att avgöra om äggen kommer från nya *D dendriticum* som har tagits upp från betet eller från gamla *D dendriticum* som överlevt avmaskningen.

Både på gård B och C verifierades att alpackorna efter flytt från gård A utskiljde ägg från *D dendriticum* och därigenom kunnat sprida smittan till nya områden.

Andra laboratorieundersökningar

Erfarenheterna av värdet av andra laboratorieundersökningar än äggförekomst är begränsade till ett fåtal djur (5).

Leverenzymer i serum har inte haft något diagnostiskt eller prognostiskt värde för tre fall som undersökts i Tyskland/Schweiz (9) utan tenderat att hålla sig inom referensvärdena (3, 4, 5). Hos alpackor med leverskador skulle stegring av leverenzymer kunna förväntas, men eftersom bara två av de tre provtagna djuren obducerades är graden av leverskada oklar. Hypoproteinemi kan föreligga. Anderson (1) föreslår bland annat kombinationen av stigande PCV (packed cell volume) plus sjunkande totalprotein i serum som indikator på dålig prognos vid leversjukdom hos kameldjur. Ultraljud av levern och leverbiopsi skulle mycket väl kunna ge prognostiskt värdefull information (C Whitehead, personlig kommunikation, 2011).

Allvarlig parasitinfektion

I de områden i Schweiz och Tyskland där dicrocoelios förekommer anses *D dendriticum* vara den viktigaste endoparasiten hos sydamerikanska kameldjur, med allvarliga kliniska symtom och dödsfall. Slutsatsen bygger bland annat på en schweizisk studie av alpackor och lamor på 38 gårdar som rapporterade 34 procent prevalens på gårdsnivå (7). I studien samlades träckprover från alla djuren i de små flockarna (< 15 djur/flock) och från 20 djur i de större flockarna.

Proverna testades med zinkkloridflotation, densitet 1,4. Utskiljningen av ägg av *D dendriticum* var 0–200 epg, med medelvärde 9 epg. På 16 procent av de 38 gårdarna – där man rapporterat kliniska fall – behandlades alpackorna regelbundet med praziquantel (50 mg/kg po).

I både tyska och schweiziska rapporter uppges att behandling med praziquantel (50 mg/kg po) tolererades väl av alpackorna/lamorna och reducerade ägg i träckprov med mer än 90 procent (6, 9).

Beteshygien viktig

Sedan gammalt är det känt att *D dendriticum* kan finnas på beten längs den svenska ostkusten från Gävle och söderut. Slaktavräkningar på får och nöt ger en uppskattning av förekomsten. Vi rekommenderar alpacka- och lamaägare i riskområden att låta undersöka träckprover från sina kameldjur med avseende på *D dendriticum* för att få en uppfattning om betena är infekterade eller inte. Karantän och parasitkontroll (träckprov/avmaskning) vid inköp av djur är extra viktigt om betena är rena. Gård B är ett exempel på hur *D dendriticum* kan spridas med inköp av alpackor till nya områden med rena beten.

Eftersom alpackor och lamor placerar sin gödsel på gemensamma ”toalletthögar” (Figur 6) är det förhållandevis lätt att ta bort gödseln från hagarna. I Schweiz rekommenderas att detta görs varje dag i områden med *D dendriticum* (P Zanolari, personligt meddelande, 2011).

På gård B placerades en liten hög träck mitt på ett dränerat område med grovt grus. Därefter släpptes den nyinköpta alpackaflocken dit och där etablerade alpackorna sin toalett. Platsen är ogästvänlig för snäckor och endoparasiter och är lätt att mocka. Metoden utgör ett bra exempel på parasitbekämpning.

Hälsovården för kameldjur

De flesta fall av dicrocoelios hos kameldjur är subkliniska. De kliniska symtomen är ospecifika och diffusa. Alpackor och lamor visar inte i första taget tecken på sjukdom, när symtomen märks innebär det ofta att sjukdomsprocessen redan är relativt långt framskriden. Diagnostikens förmåga att förutsäga prognosen är begränsad, men för gårdar med infekterade beten rekommenderar vi ändå att med jämna mellanrum låta undersöka träckprover för att kontrollera förekomst av ägg och att ofta kontrollera hullet på alpackorna enligt vedertagen metod (Figur 7a och 7b) eller vägning. I Schweiz och Tyskland behandlas alpackor/lamor rutinmässigt eller när mängden ägg och hullbedömning antyder att behov finns. ➤

Foto: Ann Marie Santesson Gerber

Figur 6. *Gödslingsplats (”toalett”) i alpacka-hage.*

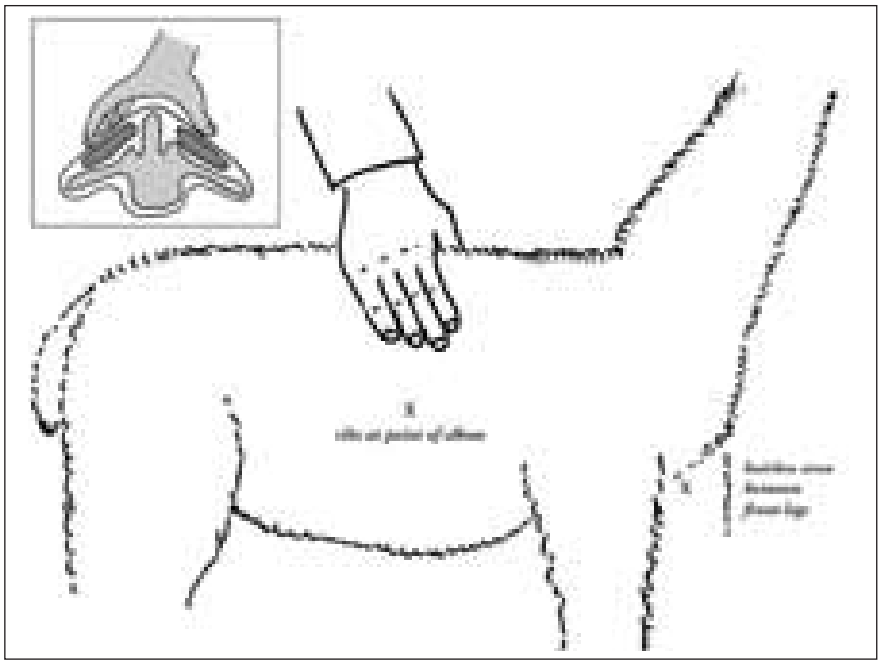

Figur 7a. *Hullbedömning som rekommenderas av Hälsovården för kameldjur. Palpera ryggraden vid övergången bröst–ländrygg. Dessutom gärna revbenen i en horisontell linje i höjd med armbågsleden samt området mellan frambenen. Teckningar: Australian Alpaca Association.*

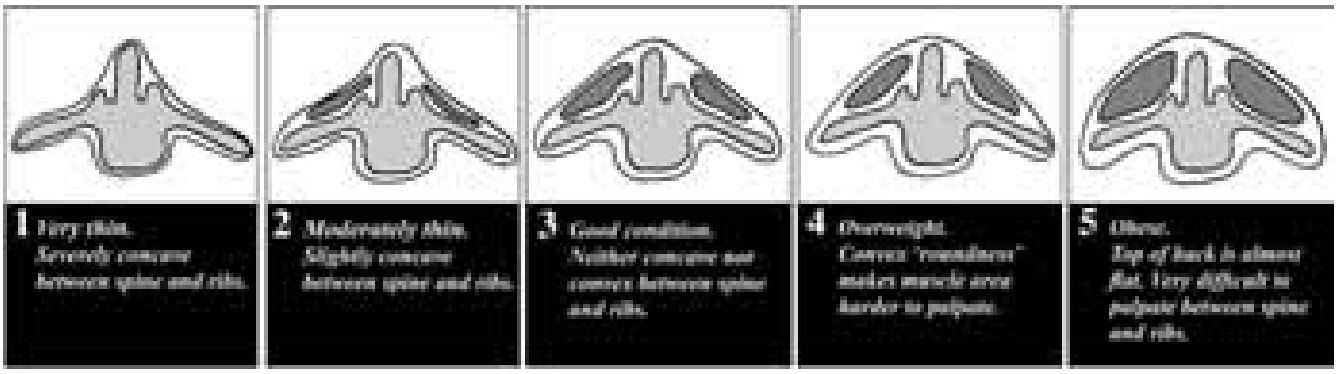

FIGUR 7B. *Tvärsnitt över palpationsområdet för hullbedömning enligt femgradig skala. Teckningar: Australian Alpaca Association.*

➤ Praziquantel, 50 mg/kg, anses ha god effekt. Troligtvis har avmaskning bäst effekt på våren.

För att följa det allmänna sjukdomsläget och öka kunskapen om sjukdomar hos sydamerikanska kameldjur i Sverige rekommenderar vi obduktion av alla alpackor och lamor som dör eller avlivas, och medlemskap i Hälsovården för kameldjur (www.svdhv.org) för alla alpacka- och lamaägare.

TACK

Tack till kameldjursveterinärerna Ilona Gunsser, Patrik Zanolari, Claire Whitehead och David Anderson för synpunkter och råd. Tack även till personalen på SVAs parasitologiska laboratorium för arbetet med de parasitologiska undersökningarna och till Katinka Belák för hjälp med histologibild.

SUMMARY

The first case of the lancet fluke *(Dicrocoelium dendriticum)* in Swedish alpacas

A 2.5 year old, pregnant alpaca was found dead without previous clinical signs. At postmortem, the lancet fluke *(Dicrocoelium dendriticum)* was found in the bile ducts and severe liver lesions were detected. Eggs from *D dendriticum* were present in faecal samples from the other alpacas in the flock (A) and also in samples from other flocks, animals of which came from flock A.

Referenser

1. Anderson DE. Liver disease in camelids. www.rmla.com/LiverDisease.htm, 2011-07-25.
2. Bornstein S. Parasitic diseases. In: Wernery U & Kaaden O-R, eds. Infectious diseases in camelids, 2nd ed. Berlin, Blackwell Science, 2002, 383–385.
3. Fowler ME. Medicine and surgery of South American Camelids, 2nd ed. Ames, Iowa, Iowa State University Press, 1998, 364–376.
4. Fowler ME & Zinkl JG. Reference ranges for hematologic and serum biochemical values in Llamas (Lama glama). Am J Vet Res, 1989, 50, 2049–2053.
5. Gauly M, Egen W & Trah M. Zur Haltung von Neuweltkamelidn in Mitteleuropa. Tierärztl Umschau, 1997, 52, 343–350.
6. Gunsser I, Hänichen T & Maierl J. Leberegelbefall bei Neuweltkameliden Parasitologie, Pathologie, Klinik und Therapie. Tierärztl Prax, 1999, 27, 187–192.
7. Hertzberg H & Kohler L. Prevalence and significance of gastrointestinal helminthes and protozoa in South American camelids in Switzerland. Berl Munch Tierarztl Wochenschr, 2006, 119, 291–294.
8. Otranto D & Traversa D. A review of dicrocoeliosis of ruminants including recent advances in the diagnosis and treatment. Vet Parasitol, 2002, 107, 317–335.
9. Wenker C, Hatt J-M, Hertzberg H, Ossent P, Hänichen T, Brack A & Isen-bugel E. Dikrozoliose bei Neuweltkameliden. Tierärztl Prax, 1998, 26, 355–361.
10. Wenker C, Ossent P, Hänichen T & Hertzberg H. Pathologic findings in South American camelids with dicrocoelios. In: Gerken M, Renieri C, eds. Progress in South American Camelids Research. EAAP publication No 105, Wageningen Pers, 2001, 94–97.

***KERSTIN DE VERDIER,** leg veterinär, VMD, bitr statsveterinär, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), 751 89 Uppsala, kerstin.de-verdier@sva.se.
BOEL SANDROS, leg veterinär, Avdelningen för beredskap, Enheten för biorisk, Smittskyddsinstitutet, 171 82 Solna.
DAN CHRISTENSSON, leg veterinär, VMD, laborator, SVA, 751 89 Uppsala.
EVA OSTERMAN-LIND, leg veterinär, VMD, laboratorieveterinär, SVA, 751 89 Uppsala.
KARIN LINDQVIST FRISK, leg veterinär, djurhälsoveterinär, Svenska Djurhälsovården AB, Valhall Park Byggnad 54, 262 74 Ängelholm.
SET BORNSTEIN, leg veterinär, docent, SVA, 751 89 Uppsala.

Ligg steget före!
Optimera mjölkbondens ekonomi och kornas djurvälfärd med Besättningsservice och Hälsopaket Mjölk.

Besättningsservice - i mjölkbesättningar

Tvådagarskurs för veterinärer med intresse för djurhälsoarbete med fokus på riskdjur för en störningsfri mjölkproduktion.

Program, tid, plats och intresseanmälan finns på www.distriktsveterinarerna.se under På gång

svenskmjölk SWEDISH DAIRY ASSOCIATION

Distriktsveterinärerna en del av Jordbruksverket

månadens epiztel

Epizteln rapporterar denna gång om ett utbrott av mjältbrand utanför Örebro och ett misstänkt men sedan avskrivet fall av svinpest. Texten är ett samarbete mellan Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Magdalena Hellström, SVA, samt Katarina Forsberg och Ingela Grahn, båda Jordbruksverket.

MJÄLTBRAND PÅ EN NÖTKREATURSGÅRD I ÖREBRO LÄN

Den 24 juli konstaterades mjältbrand på en gård i Örebro. Misstanke om mjältbrand uppstod på SVA när djuret öppnades på obduktionssalen och personalen såg mjälten. Undersökningen avbröts omedelbart och SVA anmälde misstanken till Jordbruksverket.

Ett tiotal nötkreatur hade då avlidit akut på den aktuella gården under en veckas tid, men de hade misstänkts vara sjuka i sprängörtsförgiftning eller piroplasmos. Grävarbeten har utförts där djuren betat, vilket tros vara anledningen till att smittkällan kommit i dagen och därmed i kontakt med de betande djuren.

Jordbruksverket har infört restriktioner på delar av gården och en smittskyddsutredning pågår. Djuren behandlas med penicillin och stängslas ute från misstänkta smittade ytor. Personer som kan ha varit utsatt för smitta har varit i kontakt med smittskyddsläkare.

Med anledning av detta fall vill vi påminna om vikten att misstänka mjältbrand vid perakuta eller akuta dödsfall hos idisslare. Vid misstanke om mjältbrand är det viktigt att låta djuret ligga kvar och täcka det med plast för att undvika kontakt med andra djur och flugor samt anmäla misstanken till myndigheterna.

Foto: Eurofins, Kristianstad.

Misstanke om mjältbrand uppstod vid obduktionen på SVA. Arkivbild som visar typiskt mjältbrandskadaver med kraftigt förstorad mjälte, okoagulerat, ofta lite ljusare blod (vit pil) samt rikligt med petekiella – ekymosa blödningar (gröna pilar).

MISSTANKE OM SVINPEST I ÖSTERGÖTLAND

I mitten av juni fick en integrerad svinbesättning i Östergötland (satellit till en suggpool)

problem med reproduktionsstörningar och feber bland suggorna i en nyligen insatt grisningsgrupp. Symtomen var måttlig feber (omkring 40 grader), nedsatt aptit och ett antal döda kultingar mot slutet av förlossningen, framför allt hos äldre suggor. Även två döda suggor noterades. När SVA och Jordbruksverket kopplades in hade sammanlagt 19 av 35 suggor i gruppen behandlats för feber.

SVAs bedömning var att epizootisjukdom inte kunde uteslutas, och besättningen spärrades. Provtagning avseende klassisk och afrikansk svinpest samt PRRS utfördes. Samtliga analyser utföll negativt, och spärren kunde hävas.

En möjlig förklaring till de aktuella symtomen skulle kunna vara mögeltoxinförgiftning. Eftersom inget foder från det parti grisarna åt av när symtomen debuterade fanns kvar, kunde hypotesen inte bekräftas.

Tack vare att proverna kom in snabbt till SVA och att beredskapspersonal utnyttjades på såväl SVA som Jordbruksverket, kunde konsekvenserna för djurägaren minimeras. Det beskrivna fallet är dock en påminnelse om hur känsligt systemet med suggpooler är. Dels kräver det att djuren flyttas på bestämda tidpunkter för att djurflödet i hela systemet ska fungera, och detta kan påverkas av en spärr. Dels kan konsekvenserna bli stora om en smitta kommer in i poolen. ■

■■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

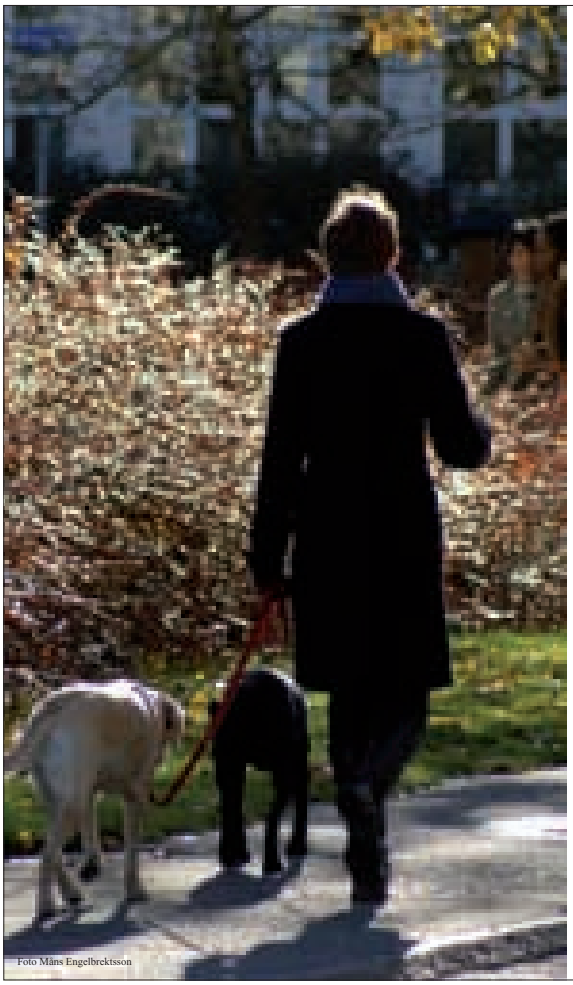
Foto Måns Engelbrektsson

Sök forskningsbidrag ur Agrias och SKKs Forskningsfond

Agria Djurförsäkring och Svenska Kennelklubben inbjuder härmed forskare att ansöka om forskningsanslag för verksamhetsåret 2012. Sista ansökningsdag är den 1 oktober 2011.

Forskningspolicy
Fondens ändamål är att främja forskning om sällskapsdjur inom ramen för fondens forsknings- och utvecklingsprogram.
Det finns cirka 5 miljoner tillgängligt att ansöka om.

Prioriterade forskningsområden
- Utvärdering av diagnos- och behandlingsmetoder för hund och katt
- Forskning avseende funktionsnedsättande sjukdomar
- Forskning som berör djurskyddsmässiga aspekter på avelsurvalet
- Sällskapsdjurens roll i samhället och deras betydelse för människan. Fonden ser gärna forskningsprojekt rörande katt.

Mer information och elektronisk ansökan finner du på: www.agria.se och www.skk.se

Agria Djurförsäkring

SVENSKA KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Vilken är din diagnos? – EKG

En 14 år gammal dvärgtax undersöktes på grund av återkommande svimningsanfall under promenader och vid vila. Fallet är insänt av Djursjukhuset Albano, Rinkebyvägen 23, 182 36 Danderyd. Svaret är skrivet av Anna Tidholm.

Dvärgtax, hane, 14 år

ANAMNES: Hunden hade börjat svimma nästan varje dag under promenader men även vid vila sedan ca en vecka tillbaka.

STATUS: Måttligt systoliskt blåsljud grad III/VI över mitralis, normal hjärtrytm, ingen dyspné.

EKOKARDIOGRAFI: Måttlig mitralisendokardos utan dilatation av vänster förmak eller kammare och med lindrigt ökad hyperkinesi.

EKG: Se Figur 1.

SVAR SE SIDAN 59

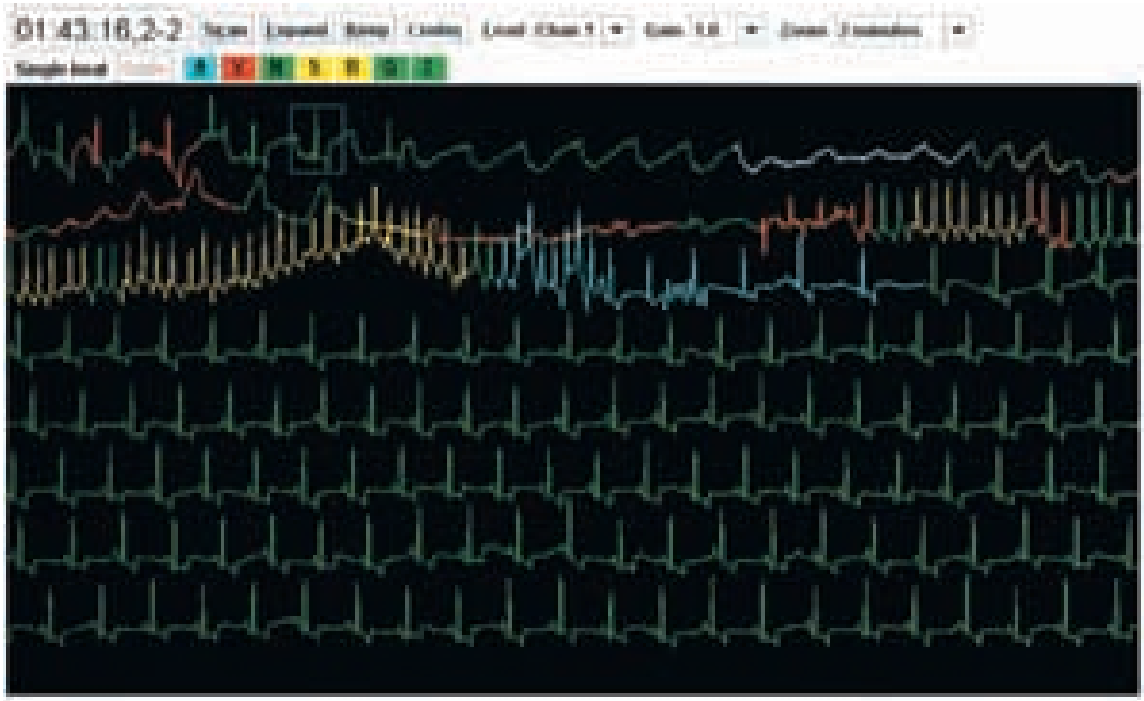

FIGUR 1. *Holterregistrering, dvs en 24 timmars registrering, bröstavledning. Registreringen på bilden upptar två minuter av dessa 24 timmar. De olika färgerna säger inget hos hund eftersom instrumentet är anpassat för människa.*

noterat

Nyheter på Fass.se

Läkemedelsportalen Fass.se har ökat tillgängligheten för veterinärläkemedel genom att erbjuda Fass Vet-texterna via så kallade webbtjänster. Det innebär att veterinärer kan implementera informationen i sitt eget informationssystem mot kund, t ex i ett journalsystem eller i nätbaserade applikationer. För att utnyttja webbtjänsterna, som är kostnadsfria, krävs ett avtal med LIF (Läkemedelsindustriföreningens Service AB). Mer information om Fass webbtjänster finns på hemsidan www.fass.se/LIF/ws.

Ett nytt allmänt kapitel om antibiotikaresistens finns också tillgängligt på Fass.se om djurläkemedel (Läkemedelsfakta/Fakta för veterinärer). Kapitlet är författat av Karolina Törneke, senior expert på Läkemedelsverket. Kapitlet kommer även att återfinnas i boken Fass Vet 2012.

Källa: pressmeddelande från Fass.se

Kan vi glömma bluetongue nu?

LINDA ERNHOLM, leg veterinär, epidemiolog,
GUNILLA HALLGREN, leg veterinär, epidemiolog och
MARIA NÖREMARK, leg veterinär, epidemiolog, VMD*

I december 2010 friförklarades Sverige från bluetongue serotyp 8. Vi pustar ut och allt återgår till det normala, men betyder det att vi inte längre behöver ha sjukdomen på vår lista över differentialdiagnoser? Har fåret framför oss med den svullna mulen verkligen drabbats av ett ormbett? Är djuret framför oss ett enkelt vardagsfall, eller det första i ett nytt utbrott?

FIGUR 1. *Inom Europa sker omfattande förflyttningar av djur och smittan kan även spridas via knott som färdas med vinden eller som fripassagerare i transportfordon.*

Även om smittläget för dagen är gott, Sverige, Norge, Danmark, Polen, England och Ungern är friförklarade och flera andra länder är snart också där, ökar nu sakta den mottagliga populationen efter att flera nationella vaccinationsprogram mot bluetongue har upphört. En eventuell nyintroduktion eller kvarvarande ficka med smitta i ett tidigare infekterat land kan utgöra ett hot. Andra serotyper är aktivt cirkulerande i flera länder i Medelhavsområdet och kan snabbt förflyttas till nya områden. Inom Europa sker omfattande förflyttningar av djur och smittan kan även spridas via knott som färdas med vinden eller som fripassagerare i transportfordon (Figur 1).

Den kliniska övervakningen är av stor vikt. Veterinärer i fält, djurägare och övrig personal i kontakt med mottagliga djur måste komma ihåg sjukdomen som en viktig differentialdiagnos och underrätta myndigheterna vid misstanke. Bluetongue är, liksom de övriga epizootisjukdomarna, anmälningspliktig redan vid klinisk misstanke (se faktaruta 1).

Antalet rapporterade kliniskt misstänkta fall av bluetongue var som högst under 2008 då 165 djur utreddes varav 28 redan före första bekräftade fallet (där djuren saknade kliniska symtom och upptäcktes genom tankmjölksövervakningen). Därefter har antalet misstankar minskat, vilket man kan förvänta sig, till 34 respektive tolv stycken under 2009 och 2010. Samtliga har avfärdats efter laboratorieundersökningar. Även om Sverige är friförklarat är det viktigt att vi fortsätter den kliniska övervakningen och har bluetongue med i tankarna när vi undersöker idisslare, särskilt under vektorsäsongen.

AKTUELLA KLINISKA SYMTOM

Under det svenska utbrottet 2008 rapporterades enbart ett enda fall med synliga kliniska symtom (tjur med tårflöde och krustor på mulen), men det betyder inte att en eventuell nyintroduktion ➤

ÅTGÄRDSLISTA FÖR VETERINÄR VID KLINISK MISSTANKE OM BLUETONGUE

1. Anmäl misstanken till Jordbruksverket och länsveterinär.
2. Kontakta SVA inför provtagning. Du kan även ringa till SVA för att diskutera en eventuell misstanke.
3. Genomför provtagning och se till att proverna omgående transporteras till SVA. Länsveterinär kan ofta hjälpa till med att organisera provtransport.
4. Spärra besättningen, vid bluetongue handlar det om att inga djur får lämna eller komma till besättningen.
5. Se till att mottagliga djur tas in för att minska exponeringen för svidknott.
6. Smittspåra, ta reda om nya djur kommit till besättningen den senaste månaden.
7. Genomför normal rengöring inför avfärd.

KLINISKA SYMTOM SOM IAKTTAGITS VID UTBROTT AV BLUETONGUE

Får
- Erosioner i munslemhinna
- Feber
- Salivering
- Ödem i huvudregionen
- Apati och trötthet
- Hälta
- Dysfagi

Nöt
- Krustor/lesioner i nosslemhinna
- Erosioner på läppar och i munslemhinna
- Salivering
- Feber
- Konjunktivit
- Kronrandsinflammation
- Muskelnekroser och stelhet

skulle uttrycka sig på liknande sätt. Bluetongue förekommer hos idisslare och får är det djurslag som ofta visar de mest uttalade symtomen (se faktaruta 2). Vilda idisslare kan drabbas samt även exotiska djurslag som alpackor och vissa djurparksdjur. Man bör ha detta i åtanke då de ovanliga djuren är en växande grupp i vår djurhållning.

Efter en 7–20 dagar lång inkubationstid inleds ofta klinisk sjukdom med feber för att efter någon dag följas av hyperemi i mun-, näs- och eventuellt ögonslemhinna. Salivation och nosflöde går från seröst till mukopurulent och krustor bildas. Ibland kan läppar och tunga svullna och bli cyanotiska även om detta, sjukdomens namn till trots, är ett ovanligt symtom. Virusets endotelitropa egenskaper ger kärlskador, tromboser och ischemiska nekroser som orsakar den typiska symtombilden med ödem i huvudregionen (Figur 2), vätskeutträde till torax, erosioner i munhåla (Figur 3) samt kronrandsinflammationer och muskelnekroser. I längre gångna fall ses muskelstelhet, torticollis och fångliknande symtom på grund av kronrandsinflammation. Avmagring och kraftigt nedsatt allmäntillstånd ses ofta och ibland även blodblandade diarréer. Mortaliteten hos vuxna djur är ofta relativt låg men hos lamm kan den i vissa fall uppgå till närmare 50 procent.

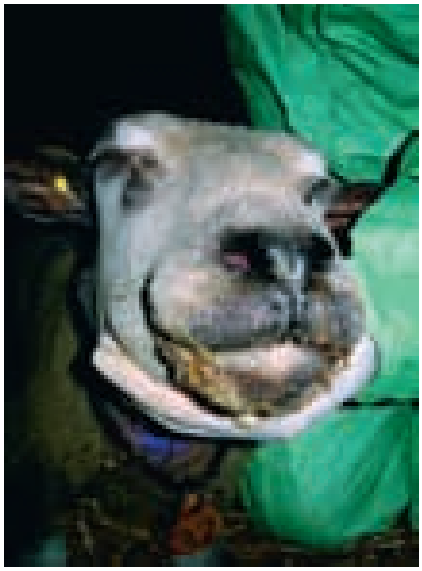

Foto: E van Leeuwen

Figur 2. *Subkutana svullnader på huvudet hos ett får. Notera särskilt de svullna läpparna.*

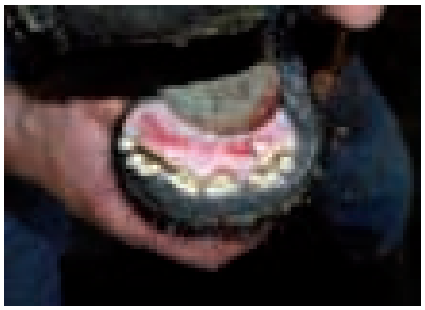

Foto: E van Leeuwen

Figur 3. *Typiska erosioner innanför incisiverna. Delar av slemhinnan i munhålan kan nekrotiseras och sedan stötas av.*

Misstänker man att djur drabbats av malign katarralfeber, fotosensibilisering eller bovin virusdiarré (BVD) kan bluetongue vara en differentialdiagnos. Hos får kan bluetongue ge symtom liknande pasteurellos, orf och fotröta. Bluetongue kan även ge reproduktionsstörningar i form av aborter (Figur 4), infertilitet eller svagfödda lamm och kalvar.

AKTIV ÖVERVAKNING 2011

Utöver den passiva kliniska övervakningen planeras under november 2011 en aktiv övervakning där enstaka djur i 150 besättningar kommer att provtas avseende virusförekomst. Kriterier för provtagning är att djuret är ovaccinerat, över sex månader gammalt samt har vistats ute under augusti och september för att kunna ha smittats. Den vektoraktiva perioden i Sverige bestäms årligen utifrån infångande av svidknott i fällor men har brukat vara ungefär maj–oktober med en högsäsong under sensommaren. Därför blir möjligheten att hitta viremiska djur som störst under senhösten.

Även om bluetongue i skrivande stund inte finns påvisat i landet, eller i

Foto: PIADC

FIGUR 4. *Bluetongue kan ge reproduktionsstörningar i form av aborter, infertilitet eller svagfödda lamm och kalvar.*

våra närmsta grannländer, har högsäsongen för vektorburna sjukdomar ännu inte kulminerat. Läget kan ändras fort och med de tidigare nämnda riskerna, omfattande transporter, vektorspridning och ovaccinerade populationer, kan sjukdomen snabbt få fäste och vi kan igen ställas inför ett utbrott av en fruktad djursjukdom. Kanske kommer just din misstanke att vara det första fallet och den tidiga diagnos som gör det möjligt att förhindra ett större utbrott.

Källor

Jordbruksverket och SVA. Eradication of bluetongue serotype 8 in Sweden. In: Summary record of the standing committee on the food chain and animal health held in Brussels on 1 december 2010, European Commission, SANCO D–D(2010) 1021704, 2010.

OIE/WAHID – World animal health internet database, www.oie.int

Statens veterinärmedicinska anstalt. Surveillance of zoonotic and other animal disease agents in Sweden 2010. SVAs rapportserie 22, 2011.

***LINDA ERNHOLM,** leg veterinär, epidemiolog, Enhet för sjukdomskontroll och smittskydd, Statens veterinärmedicinska anstalt, 751 89 Uppsala.
GUNILLA HALLGREN, leg veterinär, epidemiolog, Enhet för sjukdomskontroll och smittskydd, SVA, 751 89 Uppsala.
MARIA NÖREMARK, leg veterinär, epidemiolog, VMD, Enhet för sjukdomskontroll och smittskydd, SVA, 751 89 Uppsala.

noterat

WikiVet sprider veterinärmedicinsk kunskap

Hur är musklerna i hundens eller hästens bakben uppbyggda? Och hur fungerar hjärtat på en katt? Det går att studera på datorn via en världsomspännande webb-sida, WikiVet.

– WikiVet ger unika möjligheter att utveckla veterinärutbildningen vid såväl SLU som i övriga delar av världen. Genom det material som webbsidan erbjuder kan studenterna bli bättre förberedda för klinisk verksamhet.

Anna Bergh, forskarassistent vid SLU, berättar entusiastiskt för SLU-tidningen Resurs nummer 3/11 om den virtuella värld som kan öppna sig via WikiVet. Det är en webbportal med säte hos Royal Veterinary College i London och som startade 2005. Via sajten kan världens alla veterinärutbildningar dela med sig av texter, bilder, filmer, animationer och quiz när det gäller veterinärmedicin. I dag är veterinärutbildningar i 40 länder över hela världen anslutna. SLU gick in i samarbetet 2010. Anna Bergh har av Rådet för grundutbildning fått 120 000 kronor för att utveckla arbetet.

WikiVet kan även användas av färdigutbildade veterinärer efter en kostnadsfri registrering, se www.wikivet.net. ■

Veterinär specialistutbildning i djurskydd startad

Den 19 april godkände den europeiska styrelsen för veterinär specialisering (EBVS) en ny veterinär specialstutbildning – i djurskydd. Det var utbildningsorganisationen "European College of Veterinary Behavioural Medicine – Companion Animals" som utökades med "European College for Animal Welfare Science, Ethics and Law" (AWSEL). Den nya specialistenheten har fått namnet "European College of Animal Welfare and Behavioural Medicine" (ECAWBM).

Under sina första fem år kommer utbildningen att kunna utse de facto-specialister, som inte behöver genomgå träningsprogram och examina. För att komma ifråga som de facto-specialist måste vissa kriterier uppfyllas, t ex minst sju års yrkesmässig erfarenhet inom området och att man under minst 60 procent av sin arbetstid aktivt jobbar med djurskyddsvetenskap, etik eller relevant juridik. Mer information om de facto-specialisering och ansökningsförfarande finns på hemsidan www.awsel.eu

Källa: FVE Newsletter, juni 2011. ■

Skriv gärna insändare och debattinlägg till Svensk Veterinärtidning, men skriv inte för långt – max 6 000 tecken inkl blankslag.

FVEs sommarmöte 2011

Ny styrelse med svensk ledamot

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS, CHRISTINA AROSENIUS OCH MARGARETA WIDELL

Den europeiska veterinärfederationen FVE höll sitt årliga sommarmöte den 9–11 juni, denna gång i Palermo på Sicilien. Den viktigaste frågan på dagordningen handlade om att välja en ny styrelse för federationen. Bland nominerade kandidater från elva länder utmärkte sig Sverige genom att få med Karin Östensson som styrelseledamot under den kommande mandatperioden.

Palermo på Sicilien var mötesplatsen för årets sommarmöte i den europeiska veterinärfederationen FVE.

NORDISKA ORDFÖRANDEMÖTET

I samband med FVEs generalförsamlingar brukar ”förmöten” äga rum, där olika veterinära intressegrupper inom Europa pratar ihop sig. Traditionsenligt träffades nu ordförande och generalsekreterare i de nordiska och baltiska förbunden dagen innan FVE-mötena började. I år hade de nordiska förbunden gemensamt nominerat Karin Östensson till en av fyra poster som vicepresident i FVEs styrelse och strategi för lobbying skulle läggas upp. Förutom Sverige deltog Danmark, Finland, Norge, Island och Lettland.

En fråga som engagerade det nordiska mötet var FVEs hantering av ett aktuellt politiskt förslag. I början av april hölls en omröstning i Europaparlamentet angående veterinärernas rätt att sälja läkemedel i allmänhet och antibiotika i synnerhet. Parlamentet ville begränsa denna rätt och införa ett system som liknar det svenska. Med mycket kort varsel fick FVE kännedom om omröstningen och sände iväg en skrivelse till parlamentet i samtliga medlemmars namn, där man starkt opponerade sig mot förslaget. Medlemsländerna fick en kopia av detta brev i efterhand. Förslaget om att begränsa veterinärernas rätt att sälja läkemedel röstades också ner i parlamentet. Samtliga nordiska länder reagerade starkt mot ett par formuleringar i FVEs brev, som från nordisk synpunkt var helt felaktiga: ”In fact experience has shown that in Member states where veterinarians are not allowed to sell veterinary medicines, this did not lead to a lower frequency of antimicrobial resistance” och ”If adopted it would also severely jeopardize the partnership between veterinarians and farmers regarding the farm herd health plans, thus putting the health and welfare of animals at risk”. Danmark, Finland, Norge och Sverige skrev därför ett ”protestbrev” till styrelsen för FVE och krävde att brev till EU-parlamentet ska diskuteras på generalförsamlingen. Vi vände oss mot dessa uppenbart felaktiga formuleringar och mot att vi inte fått möjlighet att åtminstone reservera oss mot FVEs skrivning.

Vad gällde valet till styrelsen för FVE tyckte de nordiska länderna att det skulle vara bra med en representant för öststaterna. Delegaterna gjorde ett försök att få öststaterna att enas om en gemensam kandidat istället för fem, men det lyckades inte.

Joursystemet i samtliga nordiska länder diskuterades eftersom man i Norge har fått problem. Deras nuvarande joursystem godkänns inte av den norska

Marie Modal och Hans Petter Bugge från det norska veterinärförbundet berättar om problemen som uppstått i det norska joursystemet.

konkurrenslagstiftningen. Norska staten betalar 640 000 kronor per år och distrikt för upprätthållandet av jouren i 162 distrikt och alla deltagande veterinärer får dela på pengarna. Detta är attraktiva jobb och det är inga svårigheter att få folk att ställa upp, tvärtom är man ovillig att släppa in nya kolleger i systemet.

UEVP

Sektionsmötena den 9 juni hölls alla på samma plats, ett konferenshotell byggt av maffian med överskott från droghandeln. Denna information lämnades glatt av ordföranden för det sicilianska veterinärförbundet vid öppnandet av mötet i praktikerutskottet (UEVP). FVE-delegaterna behövde dock inte oroa sig, hotellet var numera ”konfiskerat” och ägdes inte längre av maffian. Mötet förflöt lugnt, inga större diskussioner eller konflikter uppstod under dagen, kanske beroende på att ordföranden, Zolt Pinter från Ungern, hade en tendens att klippa av alla diskussioner just när de var på väg att sätta fart. Delegaterna fick rapport om vilka bidrag UEVP/FVE gjort till det dokument som är under utarbetande för en ny djurhälsolag i EU. Tilläggen rörde begreppet ”one health”, ”heard health programmes” och vikten av deltagande från veterinärpraktiker i allt övervakningsarbete och i förebyggande sjukdomsbekämpning. Identifikation och registrering av hundar bör också finnas med i texten. Det konstaterades att 30 sidor av de 117 i dokumentet rörde ”aquatic animals” och att även bin fanns med. För dessa djurslag efterlystes mer veterinär kompetens och intresse.

Veterinär läkemedelsförsäljning

Veterinären Henk Varcamp från Holland höll sedan ett anförande under rubriken ”How should the Dutch vet survive economically?”. Ämnet var som vanligt rätten att sälja läkemedel och han var mycket upprörd över de nya hot mot denna rätt som finns i Holland. Regeringen har där ställt krav på veterinärerna att minska sin antibiotikaförsäljning med 20 procent i år och 50 procent till 2013, annars förlorar de förskrivningsrätten. Detta beskrevs som en total katastrof för veterinärkåren, ekonomisk ruin, arbetslöshet, stängda kliniker etc. Svordomarna över dumma politiker haglade i anförandet. Förklaringen fick ➤

Ordföranden för det sicilianska veterinärförbundet berättade glatt vid öppnandet av mötet i praktikerutskottet att hotellet var en före detta maffiabyggnad.

➤ vi när han presenterade siffrorna för andelen förtjänst från läkemedelsförsäljning. Minst tjänade de som jobbade med häst, ”bara” 50 procent av inkomsten kom från medicinförsäljning medan de som arbetade med grisar fick 85 procent av sin inkomst från försäljning av läkemedel.

Medan de nordiska delegationerna satt stumma av förfäran fick Varcamp mycket stöd från övriga delegationer: ”veterinärer måste få sälja läkemedel annars går ju förtjänsten till någon annan och vi får inga kunder”!

Nationella frågor

Från England framförde Harvey Locke en vädjan att UEVP/FVE ska engagera sig i frågan om undantagsdirektiven rörande rabies och echinokockos som går ut i december 2011. I England oroar man sig eftersom någon förlängning av dessa troligen inte kommer att ske och man anser att dessa sjukdomar bör bekämpas gemensamt av alla medlemsländer. Även om man redan har sjukdomarna bör man se till att de inte sprider sig till de hittills fria länderna, dit Sverige tyvärr inte längre kan räkna sig beträffande echinokockos.

Från Polen rapporterades om en stor veterinärprotest som uppstått när ersättningen för officiella uppdrag skulle sänkas. Medlemsorganisationen lyckade uppbåda i stort sett hela landets veterinärkår till protestmarscher efter vägarna, vägran att skriva på avtal om bekämpning av sjukdomar (brucellos, tuberkulos etc) och vägran att besiktiga kött på slakterierna. Dessa protestaktioner pågick mellan december 2010 och maj 2011 då ett nytt avtal som uppfyllde kraven kunde skrivas på.

Rumäniens delegat rapporterade om stora svårigheter med att göra något åt den enorma populationen av gatuhundar. I Bukarest finns nu ca 40 000, man har något lyckats minska antalet sedan 2001 då de var 90 000 i huvudstaden. Antalet totalt i landet är okänt.

UEVH

Generellt sett rapporterade hygienikersektionen UEVHs delegater att det allmänna läget var lugnt frånsett vissa omorganisationer och besparingskrav. I vanlig ordning kom de mest alarmerande rapporterna från Storbritannien som fortsatt ser tendensen att veterinär närvaro på slakterier ifrågasätts. Den reduceras till och med för levandedjursbesiktning före slakt. En följetong är också ständiga omorganisationer av den veterinära kontrollen i Danmark.

Med anledning av EHEC-utbrottet hade samtliga medlemmar ombetts att ge en aktuell bild av läget i sina länder. Av de närvarande uppgav tio länder att de haft fall, de flesta dock endast enstaka sjuka personer. Danmark rapporterade 20 fall och Sverige knappt 50. Samtliga fall uppgavs knutna till utbrottet i Tyskland som haft ca 3 000. Antalet nyanmälningar har mattats av.

Spanien framförde kritiska synpunkter på hur kriskommunikationen skett, närmare bestämt utpekandet av spanska gurkor utan att analyser säkerställt källan till utbrottet. Tyskland å sin sida menade att det inte är lätt att avgöra om man ska varna tidigt på grund av misstanke eller avvakta tills man är helt säker. I detta fall har konsekvenserna blivit omfattande, inte bara för Spanien utan för hela grönsakssektorn i Europa.

Modernisering av köttkontrollen

UEVH och FVE har i ett policydokument fastställt att modernisering av köttkontrollen är nödvändig och att den bland annat ska grundas på vetenskap och vara riskbaserad. Kommissionen arbetar vidare i denna viktiga fråga. Bland annat har en enkät med frågor kring både förenkling av besiktningsprocedurerna och vem som kan och ska få göra vad skickats ut. Den pågående översynen ska bidra till att köttkontrollen beaktar relevanta risker, använder moderna metoder men samtidigt stödjer internationell handel med kött och köttprodukter. EFSA är ombedd att ge vetenskapliga synpunkter på köttkontroll och risker för olika djurslag under 2011. Nästa steg blir att arbeta fram förslag till ändringar av befintlig lagstiftning med förhoppning om ikraftträdande 2015.

Mot bakgrund av de tendenser som finns att ersätta veterinärer med andra yrkesgrupper diskuterades hur veterinärkåren kan marknadsföra sig och vilket mervärde vi kan tillföra. Veterinärer bör ha en ledande roll i moderniseringsarbetet. Vi har mycket att erbjuda inom området livsmedelssäkerhet och folkhälsa genom vår breda utbildning. Vi kan samarbeta med och förstå andra mer specialiserade yrkesgrupper, vi har träning i riskhantering och riskkommunikation, vi har kunskap och förståelse för hela livsmedelskedjan och vi utför revi-

Foto: Rasbak

Spanien framförde kritik mot utpekandet av spanska gurkor som EHEC-källa, utan att analyser säkerställt fakta.

Robert Huey från Nordirland rapporterade att EU-kommissionen vill ta bort begreppet "officiell veterinär" och ersätta det med "riskhanterare".

Walter Winding sammanfattade sin tid vid rodret som att FVE gått från reaktiv till proaktiv organisation.

sioner och inspektioner. Sammantaget innebär det att vi är den enda yrkesgrupp som kan leverera inom hela konceptet "one health".

FVEs struktur

Frågan om hur FVE kan och bör organiseras för att bli effektivare har både belysts av organisationskonsult och diskuterats vid möten. Nuvarande "sektioner" är egentligen självständiga organisationer som är medlemmar precis som de nationella förbunden. "Sektionerna" ska uttala sig genom FVE och inte agera självständigt eftersom FVE bör ha "en röst" utåt. Ett alternativ till ny organisation skulle vara att de nuvarande självständiga "sektionerna" upphör och på något sätt inlemmas i FVE. Argument som framförts för en förändring är att det sker onödigt dubbelarbete och att det finns brister i kommunikation såväl inom FVE som utåt.

UEVH, som grundades redan 1966 och är äldre än FVE, diskuterade vad problemet egentligen består i. Mötet var enigt om att strukturen knappast är grundproblemet som snarare är personberoende. En ny struktur riskerar att ärva problemet med personliga ageranden och kommunikationsbrister. Fristående "sektioner" kan tillföra ett mervärde genom sin oberoende ställning. Viktigt är dock att FVE har aktiva arbetsgrupper som är flexibla och som arbetar efter aktuellt behov.

Utbildning

Veterinärutbildningen varierar stort mellan medlemsländerna särskilt inom området livsmedelssäkerhet och veterinär folkhälsa. Det finns ingen gemensam grundnivå. UEVH arbetar med att ta fram förslag till hur en sådan gemensam grund skulle kunna se ut.

EASVO

EASVO, sektionen för officiella veterinärer, hade likartade diskussioner som de andra grupperna i flera ämnen. Man ville behålla sektionerna som självständiga enheter inom FVE och man reagerade med förvåning över de nordiska ländernas vilja att begränsa rätten för veterinärer att sälja läkemedel.

Något som alla var överens om däremot var att agera mot en urholkning av veterinära yrkestitlar. Robert Huey från Nordirland berättade att EU-kommissionen vill ta bort begreppet "officiell veterinär" och ersätta det med "riskhanterare". På det sättet hoppas kommissionen få in billigare arbetskraft på traditionella veterinära positioner. EASVO beslutade att tillsammans med FVE förbereda en motkampanj om/när det officiella förslaget kommer från kommissionen. Under tiden pågår lobbyarbete för att hindra att ett sådant förslag alls offentliggörs.

För övrigt diskuterades bland annat djurskyddsproblemet med fjäderplockning från levande gäss i vissa europeiska länder. EASVO vill se ett totalförbud mot sådan djurhantering i Europa, och planerar deltagande i kommande EU-möten för att framföra den åsikten. Sektionen diskuterade också märkning av kött från djur som slaktats utan bedövning, med anledning av ett aktuellt förslag i EU-parlamentet. EASVO och FVE kräver sådan märkning och stöttade yrkandet från parlamentets arbetsgrupp i frågan. Tyvärr föll förslaget i parlamentets omröstning en månad senare (se separat notis i detta nummer av SVT) men FVE kommer att fortsätta kräva särskild märkning av sådant kött. Federationens uttalade mål är att alla djur som slaktas ska bedövas först. ➤

➤ GENERALFÖRSAMLINGEN

Efter flera dagars uppladdning med olika förberedande möten startade själva generalförsamlingen, i det pampiga men ganska opraktiska kungliga palatset (Palazzo dei Normanni). Den avgående presidenten Walter Winding från Österrike sammanfattade sin tid vid rodret som att FVE gått från reaktiv till proaktiv organisation. Idag påverkar federationen besluten innan de fattas istället för att kommentera dem efteråt.

En administrativ seger för Sverige och övriga nordiska länder var att den kostsamma tolkningen till franska och tyska nu en gång för alla klubbades bort. Sedan var det dags för val av ny ordförande och styrelse för perioden 2011–2013. Som väntat valdes fransmannen Christophe Buhot enhälligt till ny president, men sedan var situationen oklar. Det fanns elva kandidater till de övriga fyra styrelseposterna, och rösträkning vidtog. När allt var räknat och klart var det följande fyra personer som fått flest röster: Robert Huey, Nordirland, Karin Östensson, Sverige, Rafael Laguens, Spanien och Hans Joachim Götz, Tyskland. Sverige hade åter fått en plats i FVE-styrelsen.

Den nya ordföranden Christophe Buhots första budskap till församlingen efter valet var Barack Obamas bevingade ord ”yes we can”. I det här fallet syftande på styrelsens vilja att föra veterinärprofessionen framåt.

Övriga frågor

I de fortsatta förhandlingarna diskuterades bland annat FVEs hantering av brevet till Europaparlamentet om veterinärernas rätt att sälja läkemedel. Den nordiska kritiken framfördes på ett tydligt sätt av Christina Arosenius, men hon fick genast mothugg av delegater från Storbritannien, Belgien och Tjeckien. Beträffande registreringsrutiner för veterinära läkemedel var mötet mer överens. Här driver FVE linjen att alla läkemedel inom EU bara ska behöva godkännas av en central instans, istället för att som

Glada ledamöter i FVEs nya styrelse. Från vänster: Hans Joachim Götz, Karin Östensson, Christophe Buhot, Robert Huey och Rafael Laguens.

Den nye FVE-ordföranden Christophe Buhot berättade att det franska veterinärförbundet gått samman med landets största djurskyddsorganisation i en kampanj mot slakt utan bedövning.

idag prövas och godkännas separat i varje medlemsstat för sig. De nationella prövningarna och registreringarna kostar stora pengar, och gör att allt färre veterinärläkemedel kommer ut på marknaden.

Från djurskyddsområdet rapporterades att EU-kommissionen i september förväntas publicera en rapport om medlemsländernas kontroll och tillämpning av djurtransportreglerna. Någon ny lagstiftning inom området är dock inte aktuell. Den nye FVE-ordföranden Christophe Buhot berättade vidare att det franska veterinärförbundet gått samman med landets största djurskyddsorganisation i en kampanj mot slakt utan bedövning. Det franska förbundet har satt in annonser i dagstidningarna, skrivit brev till landets president och annonserat på reklamtavlorna i Paris – allt för att stoppa det i Frankrike utbredda bruket av obedövad slakt.

Från Italien rapporterade grisveterinären Roberto Bardini om nya rutiner i den italienska slaktsvinsuppfödningen. De italienska grisveterinärerna förespråkar nu immunokastration av alla grisar som ska slaktas under 110 kilos vikt, och kastration med lokalbedövning och efterföljande smärtlindring av de tyngre ”parmaskinkagrisarna”. Kastration utan bedövning är inte längre en acceptabel metod, sade Roberto Bardini.

En miljon euro till FVE-projekt

Slutligen kunde FVEs kanslichef Jan Vaarten rapportera en glädjande nyhet. Bara några veckor tidigare hade EU-kommissionen beviljat en miljon euro i bidrag till ett forskningsprojekt initierat av FVE. Projektet heter Callisto, ska löpa under tre år och handlar om zoonotiska sjukdomar som kan spridas via sällskapsdjur. Med FVE som koordinator ska ett antal vetenskapliga institutioner etablera en tankesmedja, samla information, överföra informationen till handlingar och sätta sällskapsdjuren på den politiska agendan. Bland samarbetspartnerna finns Köpenhamns universitet och organisationen FECAVA (Federation of European Companion Animal Veterinary Associations).

Nästa generalförsamling äger rum i Bryssel i november. Då får den nya styrelsen visa vad man går för inom FVEs kärnområden djurhälsa, livsmedelshygien och djurskydd. Det finns många veterinära utmaningar inom alla dessa områden. ■

noterat

Gamla mjältbrandsgravar kartläggs

Under 1950-talet grävdes mjältbrandsdödade kor ner på gårdar runt om i Sverige. I mitten av juli dog 19 kor i Örebrotrakten efter att mjältbrand kom upp till ytan igen. Nu kartlägger SVA alla gårdar som haft kor med mjältbrand sedan 1916, rapporterade Svenska Dagbladet den 27 juli.

– Fram till 1937 var man tvungen att anmäla om en gård blivit smittad. Då gick man ut med länskungörelser i kyrkan så att socknen visste vilka gårdar som var smittade. Efter 1937 fanns det inget rapporttvång, då blir det svårare att hitta drabbade gårdar, säger Bodil Persson, läkare och doktor i historia, som anlitats av SVA för att gräva i arkiven. När det undersökande arbetet är klart kommer man att veta vilka gårdar som varit smittade, men exakt var mjältbrandsdödad boskap grävts ner går inte att veta. Samtidigt har kunskap från tidigare generationer försvunnit.

– Ofta finns det kännedom om var djuren begravdes hos äldre generationer, men det är inte alltid den kunskapen överförts mellan generationerna, säger Ann Lindberg, sektionschef på SVA. ■

Betala medlemsavgiften via autogiro

Blanketten Autogiroanmälan fylls i. Den finns på vår hemsida www.svf.se, under BLANKETTER och Rörande SVF. Du kan också kontakta kansliet, så sänder vi blanketten till dig. När vi fått blanketten i retur kommer avgifterna i fortsättningen att dras från ditt konto varje månad.

VOOV behöver din hjälp

Det behövs fler engagerade veterinärer och djursjukvårdare i VOOV – Veterinär Omtanke Om Våldsutsatta. Nu startar verksamhet i Stockholm, Göteborg, Malmö, Halmstad, Jönköping, Borlänge, Skara och Helsingborg. Bor du i eller nära någon av dessa orter – hör av dig till VOOV och berätta lite om dig själv.

VOOV är en ideell förening som drivs av veterinärer och veterinärstudenter med syfte att hjälpa våldsutsatta personer att ta sig ur en våldsrelation.

VOOVS MÅLSÄTTNING

Veterinär Omtanke Om Våldsutsatta – VOOV är en ideell förening som drivs av veterinärer och veterinärstudenter med syfte att hjälpa våldsutsatta personer att ta sig ur en våldsrelation.

VOOVs målsättning är att ingen person som är våldsutsatt ska sakna möjlighet till skyddat boende på grund av husdjur. Både de djur och människor som lever i en vardag av hot och våld ska få hjälp att förändra sin tillvaro. VOOV vänder sig till alla som är under processen att lämna en nära relation för en tid i skyddat boende på grund av hot och våld, oavsett kön, etnicitet eller sexuell läggning.

PROJEKT VOOV 2011

VOOV har beviljats 499 000 kronor i projektstöd från Allmänna arvsfonden för att driva projektet ”VOOV 2011”. Projektets syfte är att under ett år starta upp VOOVs verksamhet på ytterligare sex orter. Projektet följer en treårsplan, där verksamhet ska dras igång på ytterligare orter 2012 och 2013.

HUR ARBETAR VOOV?

VOOV samordnar nätverk av jourhem för djur från våldsutsatta människor, främst kvinnor. Alla kontakter går via kvinnojour, polis, socialtjänst m fl. De som arbetar inom föreningen gör det ideellt, djurägaren ersätter enbart omkostnader så som foder och eventuell veterinärvård.

En förutsättning för att en djurägare ska få hjälp av VOOVs verksamhet är att den våldsutsatta personen påbörjat att lämna den relation som orsakar våldet – därför går kontakten enbart genom kvinnojour etc. Föreningen arbetar utifrån sekretessregler som utformats i samarbete med polis och socialtjänst.

SAMARBETSPARTNERS

Lokala samarbetspartners är t ex polisen, socialtjänsten, kvinnojourer, mansmottagningar, länsstyrelser och stadsmissionen. Nationella samarbetspartners är Brottsofferjourernas riksförbund (BOJ), ➤

Om VOOV

Nästan alla de skyddade boenden som finns i Sverige idag saknar möjlighet att ta emot husdjur. VOOV försöker att förmedla en jourplats åt djuret under tiden personen har behov av skyddat boende. Mer information finns på vår hemsida www.voov.nu

VOOV har organisationsnummer 802446-8160.
Vi tar emot ekonomiska bidrag till vårt konto (Swedbank), clearingnr: 8381-6, konto: 914 405 856-8.

Projekt VOOV 2011 genomförs med stöd från Allmänna arvsfonden.

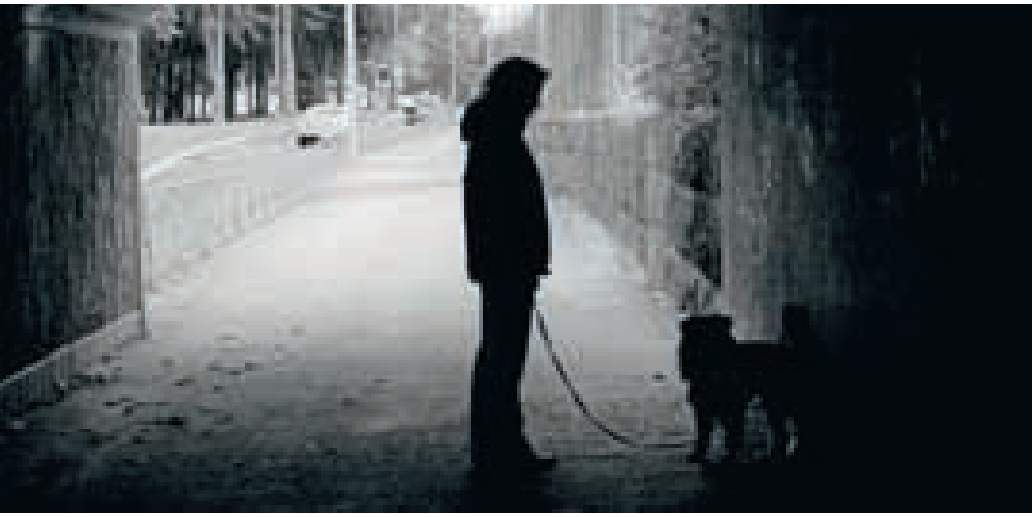

VOOV startades i slutet av 2008 i Uppsala men behovet av verksamheten är stort även utanför Uppsala.

➤ Sveriges Kvinnojourers Riksförbund (SKR), Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS), Djurskyddet Sverige, Svenska Djurskyddsföreningen, Djurens Jurister, Djurpolisen i Stockholm och engagerade privatpersoner och forskare. Hit hör både etologer och sociologer.

LOKALA KONTAKTPERSONER BEHÖVS

VOOV startades i slutet av 2008 i Uppsala men behovet av vår verksamhet är stort även utanför Uppsala. Nu planerar vi att etablera oss i Stockholm, Göteborg, Malmö, Halmstad, Jönköping, Borlänge, Skara och Helsingborg. För att klara av en utvidgad verksamhet behövs fler engagerade veterinärer och djursjukvårdare som kontaktpersoner till VOOV. Bor du i eller nära någon av dessa orter – hör av dig och berätta lite om dig själv.

Vi ser fram emot att höra från dig!

NATHALIE NORDÉN
projektledare VOOV 2011
voov2011@gmail.com
070-728 06 11
JONNA FALLHAGEN
ordförande VOOV
ordforandevoov@gmail.com
070-646 62 72

VETA BOLAGET

* SJV specialistgodkänd kurs

Kurser hösten 2011

Ortopediskt trauma*
30 sept - 1 okt, Knivsta, Anmälan senast 2011-08-23

Ultraljud grund*
14 - 15 okt, Uppsala, Anmälan senast 2011-08-29

Röntgendiagnostik för smådjurspraktiker*
27 - 28 okt, Göteborg, Anmälan senast 2011-09-05

Mer information och anmälan på www.vetabolaget.se

SLU

Världsjubileum
– Veterinärutbildningen 250 år

Vad har veterinären med turism, tigerräkor och folkhälsa att göra?

Hernquistdagen

28 september 2011
SLU i Skara

Föreläsningar under dagen samt kvällsprogam med middag.
Läs mer på SVFs hemsida www.svf.se.

Arrangörer är SLU och Sveriges Veterinärförbund.
Medarrangör är Skara kommun.

Brucella canis funnen i Sverige

MARIA CEDERSMYG, leg veterinär, veterinärinspektör*

Brucella canis påvisades i juli för första gången i Sverige. Det var en importerad american staffordshire terriertik som efter flera aborterade kullar provtogs. Då bakterien är zoonotisk uppmanas veterinärkåren anmäla alla misstänkta fall till SVA och Jordbruksverket.

En tik i Skåne misstänktes i början av juli på starka grunder ha smittats av *Brucella canis*, en bakterie som orsakar aborter och sterilitet hos hund och som i undantagsfall kan smitta människor. Tiken har testats positiv hos SVA men verifiering hos EUs referenslaboratorium återstår.

Foto: Tatanga

Smittan misstänks komma från en american staffordshire terrierhane född i Serbien, som parats med den importerade tiken från Polen.

Den drabbade två år gamla american staffordshire terriertiken är importerad från Polen och har parats utomlands tre gånger, varvid hon gick tom första gången och aborterade de följande två gångerna. Vid den senaste aborten togs prover från foster och hinnor och proverna visade att tiken var smittad av *B canis*. Den hane som misstänks ha smittat henne är född i Serbien och har konstaterat sänkt fertilitet. Också den finns nu i Sverige. Detta är det första fyndet av bakterien i Sverige, och smittspårning pågår för att stoppa spridningen. Provtagning har inletts för att kontrollera alla kontaktdjur.

SYMTOMLÖSA BÄRARE ELLER REPRODUKTIONSPROBLEM

Den mest typiska sjukdomsbilden hos en smittad tik är att den utan andra kliniska symtom aborterar ca två veckor före förväntad valpning (mellan dag 45 och 60). Tiken får en brun eller grågrön flytning under en till sex veckor efter aborten. Störningar kan dock ses under hela dräktigheten, och tidig resorption förekommer. Brucellos påverkar inte löpningscykeln, och tikar som har aborterat kan efteråt få helt normala kullar men också återkommande reproduktionsstörningar.

Hos smittade hanhundar förstoras pungen på grund av ansamling av vätska. Ofta ses också hudinflammation på pungen till följd av intensivt slickande. Bitestikelsvansen är kraftigt förstorad. Förändringar i spermabilden och minskad ejakulatvolym leder till sterilitet. Andra organ kan också drabbas, såsom ryggradsdiskar, ögon och hud. Flertalet smittade hundar är dock symtomlösa smittbärare.

Smitta sker vanligen vid parning men alla kroppsvätskor kan sprida smitta, t ex urin och vaginalsekret. Djur som lever i nära kontakt med en drabbad hund kan alltså smittas utan parning men det är ovanligt.

Då man provtar för att spåra smittan är det svårt att få ett säkert svar. *B canis* ligger intracellulärt och det är inte säkert att immunförsvaret bildar antikroppar som går att se vid en provtagning. Odling på blod, vaginalsekret och sperma kan ge ett säkrare svar.

Hantering av infekterade hundar

SVA rekommenderar avlivning av infekterade djur. Rekommendationen grundar sig på aktuell litteratur inom området och på utlåtande från reproduktionsexpert med erfarenhet av smitta hos hund. Bakgrunden ligger i bakteriens intracellulära natur, vilket gör den svår att nå för antibiotika. Det finns olika behandlingsprotokoll, men inget är 100 procent säkert.

Utförligare uppgifter om brucellos hos hund finns på SVAs hemsida www.sva.se.

MÄNNISKOR KAN SMITTAS

Bakterien kan också smitta människor, men det är ovanligt. Vanligen drabbas bara immunsupprimerade människor. Symtomen är oftast influensaliknande med återkommande feber. Smittvägen är vanligen kontakt med aborterade foster och fosterhinnor, men kan också gå via urin.

VAD BÖR VETERINÄREN GÖRA VID MISSTANKE?

Om en veterinär misstänker att en patient är smittad av *B canis* bör veterinären kontakta SVA för provtagning, och meddela Enheten för sällskapsdjur på

Jordbruksverket att man har en brucellamisstanke. Sjukdomen är anmälningspliktig när förekomsten bekräftats genom provtagning.

INFORMATION TILL HUNDÄGARE

Jordbruksverket ber nu Svenska Kennelklubben (SKK) om hjälp att nå ut till landets kennelägare och hanhundshållare med information om sjukdomen. Inom EU bedöms risken för brucellos vara låg men inte obefintlig. Sjukdomen är dock spridd utanför EUs gränser. I t ex USA ger *B canis* stora problem som berör hela kennlar. Uppfödare bör därför överväga att undvika parning med djur som härstammar från land utanför EU, om inte parningen föregås av serologisk provtagning med negativt resultat.

***MARIA CEDERSMYG,** leg veterinär, veterinärinspektör, Jordbruksverket, 551 82 Jönköping.

Sök anslag för hästforskning inför 2012!

STIFTELSEN HÄSTFORSKNING

Stiftelsen Hästforskning (SHF) utlyser forskningsanslag för 2012. Den 3 oktober 2011 är sista ansökningsdag. SHF beviljar anslag till svensk och norsk forskning kring hästen och hästnäringen. En tredjedel av utlysta medel anslås till samarbetsprojekt mellan Sverige och Norge.

Forskningsområden

Hästnäringens forsknings- och utvecklingsprogram är indelat i tre huvudinriktningar:

- Hästens hälsa, prestation och välfärd
- Hästens reproduktion, uppfödning och utfodring
- Hästens roll för människan, samhället och miljön

SHF stödjer därmed både traditionell veterinärmedicinsk och agrar forskning samt forskning kring hästen i relation till samhället och omgivningen.
Inför årets ansökan vill styrelsen särskilt prioritera följande områden:

– *djurskydd/hästvälfärd*
– *hästen som terapeutiskt verktyg för rehabilitering av människor med fysiska/psykiska problem*
– *hästnäringens tillväxt och ekonomiska betydelse för samhället*
– *hästnäringens klimat- och miljöpåverkan*

Finansiärer

Stiftelsen Hästforskning har bildats av Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS) i samverkan med AB Trav och Galopp (ATG), Agria Djurförsäkring och Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF). För att främja svensk hästforskning avsätter ATG, Agria och SLF tillsammans 7 Mkr per år till forskningsstiftelsen. Regeringen har via Jordbruksverket till forskningsrådet Formas avsatt minst 7 Mkr som ska användas till med hästnäringen samfinansierad forskning. Norges forskningsråd bidrar tillsammans med Norsk Rikstoto och Jordbruksavtalen, i ett samarbete med Norsk Hestesenter, med 6 miljoner NOK per år till hästforskning.

Ansökan

Ansökan sker via SLF:s elektroniska ansökningssystem, se ***www.lantbruksforskning.se***. Svensk-norska samarbetsprojekt skall innehålla uppdelade ekonomiska kalkyler för respektive land då forskningskontrakt skrivs med SHF respektive Norges forskningsråd. I samarbetsprojekt bör fördelarna med samarbetet kortfattat och tydligt beskrivas i ansökan. *För fleråriga projekt skall inkomma årlig fortsättningsansökan enligt anvisningar.* ***Sista ansökningsdag är den 3 oktober 2011***.

Ytterligare information

Mer information finns på ***www.hastforskning.se*** samt via forskningschef Peter Kallings på telefon +46 8 627 2011 eller e-post peter.kallings@nshorse.se och för norska ansökningar Siri Anzjøn, Norges forskningsråd, på telefon +47 22037098 eller e-post sia@forskningsradet.no.

HNS Hästnäringens Nationella Stiftelse
ATG
Agria Djurförsäkring
Stiftelsen Lantbruksforskning
formas
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas
NORSK HESTESENTER
RIKS TOTO
Forskningsrådet

Riktlinjer för antibiotikaanvändning till nöt och gris

SVS Husdjurssektion har under flera år arbetat med nya riktlinjer för svenska veterinärers antibiotikaval vid behandling av nötkreatur och gris. Det slutliga dokumentet "Riktlinjer för antibiotikaanvändning till produktionsdjur – nötkreatur och gris" antogs enhälligt vid Sveriges Veterinärförbunds fullmäktigemöte i Stockholm den 17–18 maj.

från sektionerna

GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

Veterinär användning av antibiotika sker idag under allt större ansvar, inte bara när det gäller det enskilda djurets bästa. Oönskade effekter måste också undvikas när det gäller risken för resistensutveckling för sjukdomar hos både djur och människor. SVS Husdjurssektion har därför tagit fram riktlinjer för svenska veterinärers antibiotikaval vid behandling av nötkreatur och gris.

Följande tre huvudprinciper styr de nya riktlinjerna: etiologisk diagnos ska föregå behandling, antibiotika med så smalt bakteriologiskt spektrum som möjligt ska användas och hög eller avvikande användning ska alltid föranleda utredning.

STORT ANTAL MEDVERKANDE EXPERTER

Författarna till policyn står tillsammans för en utomordentligt bred kunskap, såväl när det gäller fältförhållanden i landet som relevanta studier i forskningsvärlden. I flera fall har både forskare och fältaktiva veterinärer samarbetat med enskilda avsnitt. Remissrundan har varit omfattande. Slutligen har även synpunkter från SVAs antibiotikaexperter vägts in i det antagna dokumentet.

VAR FINNS RIKTLINJERNA ATT LÄSA?

Alla betalande medlemmar i Husdjurssektionen får riktlinjerna i elektronisk form till sin e-postadress. Medlemmar som saknar e-post eller av särskilda skäl önskar en utskriven version kan rekvirera en sådan efter kontakt med förbundskansliet. Policyn ligger också ute på den publika delen av SVFs hemsida (www.svf.se) med möjlighet till nedladdning för alla övriga intresserade.

VAD HÄNDER NU?

En arbetsgrupp bestående av Maria Lindberg, Ylva Persson och Håkan Landin från Husdjurssektionens styrelse har tillsammans med Helle Unnerstad från SVA utarbetat en plan för att aktivt sprida riktlinjerna till nöt- respektive grisbranschen. En viktig del i detta arbete är att ta fram mer kortfattat informationsmaterial riktat till såväl djurhållare som veterinärer. En informationsturné planeras också med syftet att ytterligare stärka efterlevnad och acceptans. Denna sker i nära anslutning till ett vidgat samarbete med Läkemedelsverket.

För SVS Kollegium
HÅKAN LANDIN
ordförande Husdjurssektionen
CHRISTINA AROSENIUS
generalsekreterare SVS

FOTO: JULIO GONZALEZ, SLU

Nya riktlinjer för antibiotikaanvändning till nötkreatur och gris har antagits av veterinärförbundet, och ska nu spridas till djurhållare och veterinärer.

VETERINÄRKONGRESSEN 2011

Torsdag 10 – fredag 11 november

Detaljerat program, se följande sidor.

Torsdagen den 10 november

Aulan	Sal J	Stora Hörsalen, Loftet	Sal K	Sal O	Sal L
09.00 **Plenarsession** Från bot mot boskapssot till hot från sällskapshäst					
10.15 KAFFE					
10.45 **Plenarsession**					
13.30 **Smådjurs-symposium** Inflammation och hemostas	13.30 **Laboratory Animal Session** Health Monitoring Laboratory Animals	13.30 **Hästsymposium** Smittsamma sjuk-domar – hot utifrån och hantering av det vi redan har	13.30 **Symposium veterinär folkhälsa**	13.00 **Husdjurs-symposium I** Nya veterinära ut-maningar och arbets-former – idisslare, metoder och verktyg	13.00 **Husdjurs-symposium II** Nya veterinära ut-maningar och arbets-former – gris, nya rön och rutiner
15.00 KAFFE	14.15 KAFFE	15.00 KAFFE	14.45 KAFFE	14.45 KAFFE	14.45 KAFFE
15.30–17.00 **Smådjurs-symposium**	14.45–16.15 **Laboratory Animal Session**	15.30–17.00 **Hästsymposium**	15.15–16.30 **Symposium veterinär folkhälsa**	15.15–17.00 **Husdjurs-symposium II** Nya Hälsovårds-program på gång!	

Fredagen den 11 november

Aulan	Sal L	Sal J	Stora Hörsalen, Loftet	Sal O
08.30 **Smådjurssymposium I** Inflammation och hemostas	09.00 **Smådjurssymposium II** Aktuell information och pågående forskning	09.00 **Laboratory Animal Session**	08.00 **Hästsymposium** Smittsamma sjukdomar – hot utifrån och hantering av det vi redan har	08.15 **Husdjurs- och veterinärt folkhälsosymposium** Globaliserad folkhälsa i ekosystemet
10.00 KAFFE	10.30 KAFFE	09.45 KAFFE	09.45 KAFFE	09.45 KAFFE
10.30 **Smådjurssymposium I**	11.00 **Smådjurssymposium II**	10.15 **Laboratory Animal Session**	10.15 **Hästsymposium**	10.15 **Husdjurs- och veterinärt folkhälsosymposium** Parasiter på marsch mellan djur och människa
12.00 LUNCH med årsmöte i Smådjurssektionen	12.00 LUNCH med årsmöte i Smådjurssektionen	11.45 Råttary årsmöte med LUNCH-sallad	12.30 LUNCH	11.30 LUNCH med årsmöte i Husdjurssektionen
13.30 **Smådjurssymposium I**	13.30–14.35 **Smådjurssymposium II**	12.45–16.00 **Laboratory animal session**	13.30 **Hästsymposium**	13.00 **Husdjurs- och veterinärt folkhälsosymposium** I den bästa av världar
15.00 KAFFE			15.00 KAFFE	14.45 KAFFE
15.30–17.00 **Smådjurssymposium I**			15.30–16.15 **Hästsymposium**	15.15–16.30 **Husdjurs- och veterinärt folkhälsosymposium**

Preliminärt program för Veterinärkongressen 2011

Datum: 10–11 november 2011
Plats: Undervisningshuset, Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala
Arrangör: Sveriges Veterinärförbund/Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

Torsdagen den 10 november 2011

Aulan

PLENARSESSION
Från bot mot boskapssot till hot från sällskapshäst

09.00–09.10 VÄLKOMSTHÄLSNING
Evamari Lewin, ordförande, Sveriges Veterinärförbund

Moderator: *Torkel Ekman, vice ordförande, Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap*

09.15–09.45 Konsekvenser av befolkningsökning – globala sjukdomshot
Björn Olsen, Uppsala Universitet

09.45–10.15 Veterinären förr och nu – en hälsa redan på 1700-talet
Björn Bengtsson, Statens veterinärmedicinska anstalt

10.15–10.45 KAFFE

10.45–11.15 Influenza transmission: Pigs to people and back
Kristien van Reeth, Ghent University, Belgien

11.15–11.45 Emergence and spread of West Nile virus infection in Europe
Norbert Nowotny, University of Veterinary Medicine, Österrike

11.45–12.00 Questions and discussion

Aulan

SMÅDJURSSYMPOSIUM
Inflammation och hemostas

Moderator: *Inger Lilliehöök, Sveriges lantbruksuniversitet*

13.30–14.15 Problem solving in sample collection and management
Mads Kjellgaard-Hansen och Annemarie Thuri Kristensen, Danmark

14.15–15.00 Assaying hemostasis
Annemarie Thuri Kristensen

15.00–15.30 KAFFE

15.30–16.15 Point of care approach to the bleeding patient
Annemarie Thuri Kristensen

16.15–17.00 Inherited bleeding disorders in Swedish dogs and cats
Bernt Jones, Sveriges lantbruksuniversitet

Sal J

LABORATORY ANIMAL SESSION
Health Monitoring Laboratory Animals

Moderator: *Christina Jacobson, AstraZeneca*

13.00–13.30 Updates on FELASA guidelines for health monitoring
Werner Nicklas, Germany

13.30–14.15 Diagnostics and interpretation of serological results
Werner Nicklas

14.15–14.45 KAFFE

14.45–15.30 Challenge of health monitoring with rodents housed in IVC systems
Werner Nicklas

15.30–16.15 New test methods within health monitoring of laboratory animals
Werner Nicklas

Stora Hörsalen, Loftet

HÄSTSYMPOSIUM

Smittsamma sjukdomar – hot utifrån och hantering av det vi redan har

Moderator: *Ritva Kaikkonen, ATG Hästklinik, Skara*

13.30–14.15 West Nile fever
Norbert Nowotny, Österrike

14.15–15.00 Infektiös anemi
Bettina Dunkel, UK

15.00–15.30 KAFFE

15.30–16.15 Herpes 1, virusarterit, influenza
Bettina Dunkel

16.15–17.00 Vad i hästens kostym smittar verkligen – och till vem?
Kerstin Bergvall, Sveriges lantbruks-universitet och DjurAkuten

Sal K

SYMPOSIUM VETERINÄR FOLKHÄLSA

Moderator: *Christina Arosenius, Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap*

13.30–13.15 Presentation av sektionen för veterinär folkhälsa och presentation av specialistutbildningsprogrammet
Åse Bergström, Försvarsmakten

13.15–13.45 Försvarsveterinärerna
Börje Nilsson, Försvarsmakten

13.45–14.15 Länsveterinärerna
Jörgen Wehre, Länsstyrelsen

14.15–14.45 Smådjursveterinärerna
Eva Hertil, Uppsala

14.45–15.15 KAFFE

15.15–15.45 Stadsveterinärerna
Margareta Widell, Miljöförvaltningen

15.45–16.15 Livsmedelsverkets officiella veterinärer
Jorge Peña, Livsmedelsverket

16.15–16.30 Sammanfattning av moderator

Sal O

HUSDJURSSYMPOSIUM I

Nya veterinära utmaningar och arbetsformer – idisslare, metoder och verktyg

Moderator: *Sten-Olof Dimander, Svenska Djurhälsovården*

13.00–13.20 Smittskydd eller vaccinering
Torben Bennedsgaard, Danmark

13.20–13.40 Smittskydd eller vaccinering forts.
Torben Bennedsgaard

13.40–14.05 Nya mastitmarkörer ersätter celltal?
Ann Nyman, Statens veterinärmedicinska anstalt

14.05–14.30 Sanering i besättningar drabbade av *Streptococcus agalactiae*
Rikard Carlzén, Kalmar

14.30–14.45 Frågor och diskussion

14.45–15.15 KAFFE

Anmälan till Veterinärkongressen 2011

I SVT nr 12 kommer information om anmälan och inbetalning till kongressen och get-together-party.

Sal L

HUSDJURSSYMPOSIUM II

Nya veterinära utmaningar och arbetsformer – gris, nya rön och rutiner

Moderator: *Magdalena Jacobson, Sveriges lantbruksuniversitet*

13.00–13.20 Coronavirus

13.20–13.40 Coronavirus forts.

13.40–14.00 Vaccinera eller kastrera
Stig Einarsson, Järfälla

14.00–14.20 Reviderade antibiotikariktlinjer
Per Wallgren, Statens veterinärmedicinska anstalt och Maria Lindberg, Svenska Djurhälsovården

14.20–14.45 Sammanfattning och frågor

14.45–15.15 K A F F E
Forts i Sal O

Sal O

Nya Hälsovårdsprogram på gång!

Moderator: *Sten-Olof Dimander, Svenska Djurhälsovården*

15.15–15.45 Får
Karin Lindqvist Frisk, Svenska Djurhälsovården

15.45–16.15 Renar
Ulrika Kockum Rockström, Svenska Djurhälsovården

16.15–17.00 Bin
Ingemar Fries och Eva Forsgren, Sveriges lantbruksuniversitet

Fredagen den 11 november 2011

Aulan

SMÅDJURSSYMPOSIUM I

Inflammation och hemostas

Moderator: *Josefine Öberg, Sveriges lantbruksuniversitet*

08.30–09.15 Assaying inflammation
Mads Kjelgaard-Hansen, Danmark

09.15–10.00 Canine and feline acute phase reaction and its clinical importance
Mads Kjelgaard-Hansen

10.00–10.30 K A F F E

10.30–11.15 Diagnostic application of C-Reactive Protein (CRP) in dogs
Mads Kjelgaard-Hansen

11.15–12.00 Diagnostic application of Serum Amyloid A (CAA) in cats
Mads Kjelgaard-Hansen

12.00–13.30 L U N C H
med årsmöte i Smådjurssektionen

13.30–14.15 Thrombocytopenia
Harold Tvedten, Regiondjursjukhuset Strömsholm

14.15–15.00 Thrombocyte count in dogs and cats
Harold Tvedten

15.00–15.30 K A F F E

15.30–16.15 Hemostasis in the oncologic patient – is it important?
Annemarie Thuri Kristensen, Danmark

16.15–17.00 Veterinary thromboelastography – Diagnostic application in the dog and cat
Annemarie Thuri Kristensen

Sal L

SMÅDJURSSYMPOSIUM II

Aktuell information och pågående forskning

Moderator: *Ulrika Windahl, Statens veterinärmedicinska anstalt*

09.00–09.45 Aktuellt från Etik- och normgruppen
Medlemmar i gruppen

09.45–10.30 Aktuellt från Vårdhygiengruppen
Maria Karlsson, Djursjukhuset Gammelstad

10.30–11.00 K A F F E

11.00–11.20 Internationellt arbete – en uppdatering
Alexandra Vilén, Regiondjursjukhuset Helsingborg

11.20–11.40 Behandling av malignt melanom hos hund med Adenovektor Cd40Ligand immunoterapi
Sara Westberg, Universitetsdjursjukhuset

11.40–12.00 24 timmars EKG-registrering i hemmiljö hos katter med asymtomatisk hypertrofisk kardiomyopati
Sofia Hanås, Djurdoktorn, Västerås

12.00–13.30 L U N C H
med årsmöte i Smådjurssektionen

13.30–14.15 Västra Götalands hygienprojekt och Länsstyrelsens tillsyn 2012
Ulf Lövdahl

14.15–14.35 Presentation av nytt specialistprogram för exotiska smådjur
Någon från Vexotic

Sal J

LABORATORY ANIMAL SESSION

Moderator: *Susanna Sternberg Lewerin, Statens veterinärmedicinska anstalt*

09.00–09.45 Intestinal microorganisms interfering with animal research models?
Axel Kornerup Hansen, Danmark

09.45–10.15 K A F F E

10.15–11.00 How can we create animals with a controlled intestinal micro flora?
Axel Kornerup Hansen

11.00–11.45 Hälsoinventering på fiskanläggningar
Anders Hellström, Statens veterinärmedicinska anstalt

11.45–12.45 Råttary årsmöte med L U N C H - sallad

12.45–16.00 Workshop; pathological examination with emphasis on health monitoring
Ricardo Feinstein, Statens veterinärmedicinska anstalt

KRUUSE

Huvudsponsor

Hill's

ApoEx
Våra kunder ligger steget före

Sponsor för Gettogether

PURINA VETERINARY DIETS

Sponsor för Smådjursymposium

Boehringer Ingelheim
Vetmedica

Sponsor för Husdjurssymposiet

ORION PHARMA
ANIMAL HEALTH

Sponsor för Hästsymposiet

LABOKLIN

Sponsor för
Symposiet för veterinär folkhälsa

Stora Hörsalen, Loftet

HÄSTSYMPOSIUM

Smittsamma sjukdomar – hot utifrån och hantering av det vi redan har

Moderator: *Jan Skidell, Regiondjursjukhuset Helsingborg*

08.00–09.00 Aktuella inslag; t.ex. Helena Back subkliniska viroser, rapport besiktningsgruppen, rapport alternativmedicinutredningen, antibiotikapolicy häst.

09.00–09.45 Kvarka
John Pringle, Sveriges lantbruksuniversitet

09.45–10.15 Kvarka i Sverige – regler, anmälan etc.
Susanne Lindahl, Statens veterinärmedicinska anstalt

10.15–10.45 K A F F E

10.45–11.15 Kvarka – UK perspective
Bettina Dunkel, UK

11.15–12.00 Bornasjuka och andra virusencefaliter
Jonas J Wensman, Sveriges lantbruksuniversitet

12.00–12.30 Provtagning akut – hur tänker jag?

12.30–13.30 L U N C H

13.30–14.00 Salmonella och clostridier

14.00–14.30 Salmonella och clostridier, provtagning, sanering, svenska regler
Susanna Sternberg Lewerin, Statens veterinärmedicinska anstalt

14.30–15.00 Salmonella och clostridier – UK perspective
Bettina Dunkel

15.00–15.30 K A F F E

15.30–16.15 MRSA, ESBL – vad är det, var finns det och hur hantera det?
Karin Bergström, Statens veterinärmedicinska anstalt

Sal O

HUSDJURS- OCH VETERINÄRT FOLKHÄLSOSYMPOSIUM

Globaliserad folkhälsa i ekosystemet

Moderator: *Ylva Persson, Svensk Mjölk*

08.15–08.45 Antibiotikaproduktionens miljöföroreningar – en onödig källa till resistens
Anna Johnning, Göteborgs Universitet

08.45–09.15 Klimatförändringarnas inverkan på vektorburna zoonoser
Anders Lindström, Statens veterinärmedicinska anstalt

09.15–09.45 Gränslösa smittor
Sofia Boqvist, Statens veterinärmedicinska anstalt

09.45–10.15 K A F F E

Parasiter på marsch mellan djur och människa

10.15–10.35 Dvärgbandmask
Helene Wahlström, Statens veterinärmedicinska anstalt

10.35–10.55 Giardia hos kalv
Charlotte Silverlås och Karin Troell

10.55–11.15 Cryptosporidier hos människa
Marianne Lebbad, Smittskyddsinstitutet

11.15–11.30 Sammanfattning och diskussion
Ylva Persson

11.30–13.00 L U N C H
med årsmöte i Husdjurssektionen

I den bästa av världar

Moderator: *Margareta Widell, Miljöförvaltningen*

13.00–13.30 Fodermedelskontroll i praktiken
Kjell Wejdemar, Jordbruksverket

13.30–14.00 Säker livsmedelshantering inom EU?
Leo Jager, Livsmedelsverket

14.00–14.30 Konsumentmakt fungerar det?
Louise Ungerth, Konsumentföreningen Stockholm

14.30–14.45 När anställde du en veterinär sist?
Paneldebatt ledd av moderator

14.45–15.15 K A F F E

15.15–15.35 In i djuret.
Livsmedelsburen antibiotikaresistens
Mia Egervärn, Livsmedelsverket

15.35–15.55 In i växten.
Toxiska ämnen i frukt och grönsaker
Lena Malm, Coop

15.55–16.15 In i processen.
Melamin i mjölk
Anna Widell, Svensk Mjölk

16.15–16.30 Sammanfattning och diskussion
Margareta Widell

Särskilda förhållanden vid timanställning

Detta nummers fråga handlar om timanställning. Det är egentligen ingen anställningsform utan en avlöningsform. Veterinärförbundet och AVF anser inte att man bör ha denna avlöningsform eftersom den innebär vissa negativa konsekvenser för den anställde, som beskrivs i svaret.

FRÅGA

Jag har blivit erbjuden timanställning, vad har jag för rättigheter och skyldigheter som timanställd och vad kan jag räkna med för lön i förhållande till ordinarie månadslön? Vilken semesterlön får jag och vad händer om jag blir sjuk?

SVAR

Man kan tycka att en timanställning borde generera mer lön i timmen än att bara dela en månadslön med 40 timmar/vecka. Något sådant förhållande finns dock inte reglerat i lag eller kollektivavtal, det är en förhandlingsfråga när man gör upp om sin lön. Semesterersättning ska däremot den anställde få utöver avtalad timlön och den är lagstadgad (12 procent av utbetald lön exklusive semesterlön, enligt semesterlagen). Övriga rättigheter och skyldigheter beror lite på vad parterna kommer överens om.

Som timanställd får man endast betalt för den tid man faktiskt utför arbete och inte för någon annan tid. I en månadslön ingår även veckoslut och helgdagar som julafton, midsommarafton m m. Den timanställde har dock rätt till ersättning för arbete på obekväm arbetstid (ob-tillägg) som alla andra.

Blir man sjuk gäller sjuklönelagens regler utifrån den avtalade arbetstiden (om man är anställd från och med – till och med), dvs en karensdag, arbetsgivaren betalar sjuklön dag 2–14 och sedan erhåller man sjukpenning från Försäkringskassan fr o m dag 15.

Har man en anställningsform där arbetsgivaren ska ringa arbetstagaren när han/hon behöver hjälp har man ingen sjuklön, eftersom varje arbetspass är en anställningsperiod. Är du sjuk vill arbetsgivaren troligen inte anställa dig det passet.

Om det i avtalet står att man är anställd från och med – till och med, ska man fullgöra de timmar som avtalats. Om det bara står att man ska arbeta vid behov, dvs när arbetsgivaren hör av sig, är det upp till arbetstagaren att tacka ja eller nej till de erbjudna timmarna/det erbjudna arbetet. Observera att varje arbetstillfälle/sammanhängande arbetsperiod då är en avgränsad anställning.

Behöver man arbetsgivarintyg (t ex för a-kassan) är arbetsgivaren skyldig att skriva detta. Om man är anställd i behovsanställning (arbetsgivaren hör av sig när han/hon behöver hjälp) ska man ha ett intyg för varje period man tackat ja till. Vid en tydligt tidsbegränsad anställning (från och med – till och med) räcker det med ett intyg för hela den avtalade anställningstiden.

FREDRIKE RITTER
ordförande AVF

Sök forskningsbidrag från Agria Djurförsäkrings forskningsfond för lantbruksdjur

Agria Djurförsäkring

Mer information finns på www.agria.se, under rubrikerna ”Veterinär” och ”Forskning” längst ner på sidan.

Det där med semester

FVF

När man som företagare och arbetsgivare ska betala olika semestertillägg till sina anställda gäller det att känna till vilka regler som gäller och hur ersättningarna beräknas. Lars Nordfors från Företagarna reder ut begreppen.

Foto: Manuere

Semesterlön och semesterersättning bygger på intjänande, dvs att arbetstagaren arbetat viss tid för att kunna få semesterlön under semesterledigheten.

I skrivande stund, i mitten av juli, är förhoppningsvis alla frågor kring semesterledighet redan utredda och klara. Likväl kanske det kan vara på sin plats med en liten uppdatering. Bland annat med hänsyn till att en del nya regler trädde i kraft på området för något år sedan. Reglerna är på sina håll fortsatt ganska komplexa, så tveka inte att kontakta expertis vid eventuella frågor.

Som alltid när det gäller arbetsrätt måste de som är bundna av kollektivavtal kontrollera om avtalet innehåller några avvikande regler. Kortfattat har arbetstagare rätt till semesterförmåner i form av semesterledighet, semesterlön under semesterledighet och semesterersättning när anställningen avslutats.

DEFINITIONER

När det gäller semesterledighet behöver inte arbetstagaren tjänat in semester. Semesterlön och semesterersättning bygger dock på intjänande, dvs att arbetstagaren arbetat viss tid för att kunna få semesterlön under semesterledigheten.

Med semesterår menas tiden från och med den 1 april ett år till och med den 31 mars följande år. Under intjänandeåret tjänar arbetstagaren in sin semesterlön. Under semesteråret får han eller hon ledigheten och den intjänade semesterlönen. Andra regler kan förekomma i kollektivavtal där semesterår och intjänandeår kan sammanfalla och dessutom utgöras av kalenderår. Det är också möjligt för arbetsgivare och arbetstagare att enskilt utan kollektivavtal komma överens om att semesteråret ska sammanfalla med intjänandeåret.

Enligt huvudregeln har alla arbetstagare rätt till 25 semesterdagar per semesterår. Dagarna kan vara förenade med semesterlön eller vara obetalda dagar. Huruvida dagarna är förenade med semesterlön eller inte beror på hur mycket semester arbetstagaren tjänat in under intjänandeåret. Den som börjar sin anställning efter den 31 augusti ett semesterår har rätt till fem semesterdagar under det semesteråret.

SAMMALÖNEREGELN

Sedan den 1 april 2010 gäller en ny regel för beräkning av semesterlön, sammalöneregeln. Sammalöneregeln är huvudregeln för arbetstagare med fast lön. Innebörden är att fast lön och fasta lönetillägg ska utgå under semestern på samma sätt som om arbetstagaren hade arbetat. Därutöver ska ett semestertillägg utgå som ➤

betalas ut i samband med semestern. Semestertillägget är för varje betald semesterdag 1,82 procent av veckolönen för veckoavlönade arbetstagare och 0,43 procent av månadslönen för månadsavlönade arbetstagare. Semesterlön för rörliga lönedelar ska utgå med tolv procent av summan av dessa under semesteråret. Denna semesterlön ska utbetalas senast en månad efter semesterårets utgång.

PROCENTREGELN

Semesterlön ska beräknas enligt procentregeln för arbetstagare som har lön som inte är bestämd per vecka eller månad. Den gäller också för arbetstagare som har lön som regelbundet består av en fast och en rörlig del där den rörliga lönedelen kan uppskattas till minst tio procent av den sammanlagda lönen under semesteråret, eller har en sysselsättningsgrad som har varierat under intjänandeåret, eller har ändrat sysselsättningsgrad mellan intjänandeåret och semestertillfället, eller under intjänandeåret har varit frånvarande av skäl som inte är semesterlönegrundande om inte frånvaron pågått i samma omfattning under hela intjänandeåret och fortfarande pågår i sådan omfattning vid semestertillfället.

Beräkning av semesterlön enligt procentregeln görs i korthet på följande sätt: förfallen lön och andra rörliga kostnadsersättningar under intjänandeåret beräknas för att fastställa ett beräkningsunderlag. I beräkningsunderlaget ingår inte semesterlön, permitteringslön med anledning av driftsuppehåll för samtidig semester, lön som utgått under dag med hel eller delvis semesterlönegrundande frånvaro etc. Har arbetstagaren varit frånvarande av semesterlönegrundande skäl ska en fiktiv inkomst fastställas för dessa frånvarodagar (ett belopp motsvarande den inkomst som arbetstagaren skulle haft om han eller hon arbetat som vanligt). Det totala beräkningsunderlaget räknas ut genom att nämnda poster summeras. Tolv procent av det totala beräkningsunderlaget ger därefter den totala semesterlönen. Den totala semesterlönen divideras med antalet betalda semesterdagar för att erhålla semesterlön per dag.

En arbetsgivare kan välja att tillämpa procentregeln för alla arbetstagare, dvs även för dem som har fast lön.

LARS NORDFORS
chef Företagarnas juridiska rådgivning, Företagarna, Regeringsgatan 52, 106 67 Stockholm.

ATC VET-KOD Q109AB08 RECEPTBELAGT GODKÄND SPC 2010-04-16

Nordvacc introducerar SUISENG med dubbeladjuvans, aluminiumhydroxidgel och ginsengextrakt (Hipramune-G), det enda vaccinet som förebygger neonatal diarré hos spädgrisar orsakat av *E. coli* och *Cl. perfringens* typ C och neutraliserar alfatoxiner från *Clostridium novyi* som orsakar plötslig död hos digivande suggor.

Tillverkare: LABORATORIOS HIPRA, S.A. Avda. La Selva, 135 - 17170 Amer (Girona) Spain. E-mail: hipra@hipra.com - www.hipra.com

MARKNADSFÖRS AV
NORDVACC AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel:08-449 46 50.
Fax:08-449 46 56
E-mail:vet@nordvacc.se
Hemsida:www.nordvacc.se

NORDVACC

noterat

Spåra smittsamt klöveksem via mjölk?

Smittsamt klöveksem är en smärtsam sjukdom som förekommer hos svenska nötkreatur och ökar i omfattning. Idag ställs diagnosen genom inspektion av djurets klövar vilket kräver särskild kompetens och är tidsödande. SLU i Skara och Uppsala vill nu testa om man kan hitta smittade djur genom att analysera deras blod och mjölk. Stiftelsen Lantbruksforskning har beviljat närmare 1,5 miljoner kronor till projektet.

Orsaken till sjukdomen är inte klarlagd, men forskarna har hittat en koppling till *Treponema*-bakterier. I studien kommer man därför att undersöka om man kan hitta smittade besättningar genom att leta efter antikroppar mot bakterien i blod och mjölk.

Om diagnostiseringen underlättas kan smittans utbredning i landet och i smittade besättningar lättare undersökas. Med kunskap om förekomsten av smittsamt klöveksem ökar möjligheten till att förebygga och bekämpa sjukdomen.

Källa: pressmeddelande från Stiftelsen Lantbruksforskning den 10 juni. ■

Ingen aggressivitet av fästinghalsband

Läkemedelsverket dementerade den 20 juli uppgifter om att fästinghalsband för hund orsakat aggressivitet. Tidigare samma dag hade ett flertal medier rapporterat om en hund som visat aggressivt beteende och där ett fästinghalsband uppges ha varit en möjlig orsak. Läkemedelsverket påpekar att fästinghalsband i sällsynta fall kan ge neurologisk påverkan som darrningar och slöhet, men verket känner inte till att läkemedlet skulle kunna orsaka aggressivt beteende.

Läkemedelsverket hade vid tiden för pressreleasen inte tagit del av någon biverkningsrapport för den aktuella händelsen men bedömer att denna typ av biverkning är mycket ovanlig då den aldrig rapporterats tidigare. ■

Noromectin vet pasta Rx

ivermectin pasta 18,7mg/g mot rundmaskar och styngflugelarver hos häst. Dosspruta á 7,49g räcker till 700 kg häst

Har betydligt kortare grepp än andra ivermectinsprutor och passar alla händer

Räcker till 700kg kroppsvikt

Fri från smaktillsatser

Pastan är vit och syns vid spill

3 års hållbarhet

N-vet erbjuder hästägare **gratis träckprovsanalys** vid behov

Receptblock
Kontakta N-vet för beställning

Tel: 018-57 24 30
018-57 24 31
Fax: 018-57 24 32

N-vet
LÄKEMEDEL

Vår målsättning är att alltid erbjuda lägsta pris

20110202

Datum för senaste översyn av SPC:2007-01-18
För ytterligare information, se Fass.se

Uppsala Science Park
751 83 Uppsala

Tel: 018-57 24 30 / 31
Fax: 018-57 24 32

E-post: info@n-vet.se
Hemsida: www.n-vet.se

Rapport från förbundsstyrelsen i maj 2011

Veterinärförbundets styrelse träffades för sitt fjärde möte för året den 9 maj, denna gång i Länsstyrelsens lokaler i Stockholm. Styrelsen ville få en inblick i hur länsveterinärernas situation ter sig, varför mötet startades med information från länsstyrelsens veterinärer.

VÄLKOMSTDAG FÖR UTLÄNDSKA VETERINÄRER

Veterinärförbundet kommer att ordna en välkomstdag för utländska veterinärer som fått svensk legitimation från 2009 och framåt. Om dagen blir lyckad är det tänkt att det ska bli en återkommande tillställning. Idag har majoriteten av nylegitimerade veterinärer fått sin utbildning utomlands, vilket gör det extra viktigt att veterinärförbundet fångar upp dem och får dem att känna sig välkomna. Syftet är också att skapa en god kollegial känsla och att värva medlemmar.

Deltagarna ska bland annat få information om de specialregler och policys som finns i Sverige, vilka myndigheter det finns och praktiska tips kring hantering av t ex misstänkta epizootifall och djurskyddsärenden. En annan stor skillnad som kommer att tas upp är det svenska förbudet för veterinärer att sälja läkemedel.

SVFS FORSKNINGSFOND

Styrelsen beslutade att dela ut 70 000 kronor ur SVFs forskningsfond till Erika Brandeker för hennes studie om eventuella effekter av kortison vid huggormsbett.

FÖRBUNDETS EKONOMI

Styrelsen gick igenom årsredovisningen för 2010 och konstaterade att förbundet har en god ekonomi. Resultatet för 2010 var bättre än budgeterat tack vare en bra utveckling på börsen.

Utöver detta diskuterades en lång rad frågor, men inga avgörande beslut togs denna gång.

OLOF SKARMAN
ledamot i förbundsstyrelsen

Delägare/ konsult sökes

Vill Du ta eget ansvar i välutrustad klinik söder om Göteborg? 50% arbetstid första året. Då har vi ett förslag... www.kullaviksvet.se

KULLAVIKS VETERINÄREN
i samarbete med ÖLA STYRMANS DJURSJUKHUS GÖTEBORG

noterat

Ny utbildning för tävlingsveterinärer

För att stärka djurskyddet på landets travbanor drar Jordbruksverket i gång nya utbildningar för ban- och tävlingsveterinärer. Målet med den nya utbildningsinsatsen, som startar till hösten, är att öka kompetensen hos de redan verksamma och hitta nya veterinärer som vill jobba inom hästsporten.

Jordbruksverket har även kompletterat sina tävlingsföreskrifter med ett nytt kapitel om dopning, som trädde i kraft vid halvårsskiftet. Genom de nya föreskrifterna införs regler om dopning för alla djur, exempelvis tävlingshundar.

– Med de nya föreskrifterna vill vi säkra att det finns ett tydligt stöd att agera mot dopning inom all tävling och träning med djur, säger Helena Kättström, chef på Enheten för häst, fjäderfä och vilt, i ett pressmeddelande den 8 juni.

Jordbruksverket har också enats med travets representanter om att se över arbetet i travsportens djurskyddskommitté. Arbetet ska renodlas i en separat djurskyddskommitté och en annan grupp som diskuterar arbetsmiljöfrågor.

Resistenta enterokocker i kycklingstallar kan bekämpas

Veterinär Oskar Nilsson, institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, försvarade onsdagen den 1 juni sin avhandling för veterinärmedicine doktorsexamen med titeln "Vancomycin resistant enterococci in Swedish broilers: Emergence, epidemiology and elimination". Opponent var dr Pål Jarle Johnsen, Universitetet i Tromsø, Norge.

disputationer

Enterokocker förekommer naturligt i djurs och människors tarmflora. Normalt är dessa bakterier harmlösa, men de har blivit en allt vanligare orsak till sjukhusförvärvade infektioner inom humansjukvården. Ett särskilt bekymmer är de enterokocker som utvecklat resistens mot vankomycin, ett viktigt antibiotikum inom intensivvården.

Under början av 2000-talet ökade förekomsten av vankomycinresistenta enterokocker (VRE) hos svenska slaktkycklingar, trots att varken vankomycin eller liknande antibiotika används i uppfödningen. Avhandlingen har utrett bakgrunden till denna ökning, liksom förutsättningarna att minska förekomsten av VRE. För även om kycklingarna inte blir sjuka av VRE är det oönskat att de bär på dem, eftersom VRE kan spridas via livsmedel och eventuellt påverka läget i sjukvården.

Foto: Helena Ohlsson, SVA.

Oskar Nilsson visade i sin avhandling bland annat att narasin i koccidiostatika kan bidra till resistensutveckling både mot narasin och vankomycin.

Arbetet visade att de varianter av VRE som finns bland svenska slaktkycklingar inte hör till dem som är vanligast hos människor i Sverige. Dessutom visade det sig att ökningen av VRE hos svensk slaktkyckling beror på att en enskild klon spridit sig inom produktionen. Hur denna spridning gått till och vad som ger just denna klon fördelar jämfört med andra är dock inte känt.

I avhandlingsarbetet upptäcktes att nedsatt känslighet för ionoforen narasin, som ges till slaktkycklingar för att förebygga tarminfektioner med koccidier, kan föras över mellan enterokocker tillsammans med resistens mot vankomycin. Troligen sitter de gener som ger de båda egenskaperna nära varandra i enterokockernas arvsmassa. Därmed skulle användningen av narasin kunna bidra till att både den minskade känsligheten för narasin och resistensen mot vankomycin blir kvar i enterokockerna. Men att så är fallet är ännu inte visat.

Avhandlingens undersökningar hos olika slaktkycklingproducenter visar också att det är mycket svårt att bli av med VRE från gårdarna. Trots att kycklingstallarna rengjordes fanns smittan kvar och kunde kolonisera nästa omgång kycklingar. Mängden VRE som finns kvar, och andelen kycklingar som bar på VRE skilde sig dock mellan gårdarna, vilket tyder på att förekomsten av VRE kan minskas. Ett praktiskt desinficeringsförsök bekräftade att förekomsten av VRE bör kunna minskas i svensk slaktkycklingproduktion. En desinficeringsmetod som kombinerar het vattenånga och formalin visade sig ha större effekt mot VRE än de metoder som normalt används idag. ■

noterat

Parlamentet vågade inte märka obedövat kött

Den 6 juli röstade Europaparlamentet om nya regler för märkning av livsmedel inom EU. Krav på ursprungsmärkning av griskött, får- och getkött samt fågelkött infördes, som en utvidgning av dagens regler som bara kräver ursprungsmärkning av nötkött.

Dock togs ett kompletteringsförslag om märkning av kött från djur som slaktats utan bedövning bort innan omröstningen. Den europeiska veterinärfederationen, FVE, har med stöd av bland andra Sveriges Veterinärförbund krävt att allt kött från obedövade djur ska ges särskild märkning inom hela EU. Ett sådant förslag fanns också med i den lagtext som Europaparlamentet skulle ta ställning till, men ströks i sista stund för att kunna uppnå samförstånd kring de övriga märkningsreglerna. Politiska kompromisser gjorde att kött från djur som slaktats utan bedövning kan fortsätta att säljas utan särskild märkning i EU-området. ■

Staten måste ansvara för smittskydd

Staten måste ta ansvar för och bära kostnaderna för skyddet mot nya djursjukdomar och bakterier som kan överföras till människor, såsom EHEC. Det skriver Marie Wedin, Sveriges Läkarförbund, och Evamari Lewin, Sveriges Veterinärförbund. Debattartikeln är även publicerad i Svenska Dagbladet den 25 juli.

FOTO: MAX BROUWERS

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

I fråga om zoonoser och antibiotikaresistenta bakterier är det helt avgörande att staten tar ansvar för att bekämpa och kontrollera på ett effektivt sätt. Det framhåller Marie Wedin, Sveriges Läkarförbund och Evamari Lewin, SVF.

Det senaste EHEC-utbrottet i Tyskland är såväl ur ett folkhälsoperspektiv som ett djurhälsoperspektiv mycket oroande. I de aktuella fallen misstänks orsaken vara en specifik typ av toxinbildande *E coli*-bakterie som påträffats hos nötkreatur. Djuren blir själva inte sjuka utan är symtomlösa smittbärare. Detta gör smittspårningen svår.

Regeringen tillsatte en statlig utredning som fick uppdraget att göra en bred översyn för att modernisera och effektivisera bekämpningen av zoonoser. Utredaren Christer Wretborn fick också i uppgift att analysera kostnader och möjligheter att ersätta dagens skattefinansiering med en annan form av kostnadsdelning mellan stat och privat sektor.

Utredningen presenterades i januari

Sorbact®

Sorbact för alla sår

Använd Sorbact vid alla typer av sår och svampinfektioner, för att rensa upp eller minska risken för infektion. Ingen risk för resistensutveckling eller negativa miljöeffekter. Sortimentet består av kompress, tamponad, rundtork, gelkompress samt absorptions- och filmförband. Sorbact tillverkas i Askersund.
För mer information: pharma@abigo.se

Hela sortimentet finns hos din grossist!

abigo

ABIGO Medical AB • Ekonomivägen 5 • 436 33 Askim
Tel: 031-748 49 50 • Fax: 031-68 39 51 • pharma@abigo.se • www.abigo.se

2011 och har sedan varit föremål för remissbehandling fram till 31 maj.

Mot bakgrund av det ökande hälsohot som antibiotikaresistenta bakterier och nya sjukdomar som smittar mellan djur och människor innebär, vill vi poängtera vikten av det förebyggande arbetet för såväl folkhälsa som djurhälsa och djurskydd. Det är i dessa frågor helt avgörande att staten tar ansvar för att bekämpa och kontrollera på ett effektivt sätt.

Ett nära samarbete mellan stat och näring med frivilliga och därefter påföljande obligatoriska djurhälsoprogram anses av flera remissinstanser vara framgångsnyckeln till Sveriges goda djurhälsoläge och höga livsmedelssäkerhet.

Remissinstanser såsom Statens veterinärmedicinska anstalt och Jordbruksverket understryker vikten av att stat och näring kan samarbeta omkring djurhälsoprogram, kontroll- och bekämpningsprogram. Lantbrukarnas Riksförbund påpekar att det inte är möjligt för svenska producenter att på en global marknad ensamma bära kostnader för god folkhälsa i dessa sammanhang.

Staten bör även fortsatt satsa proaktivt på program mot allvarliga sjukdomar som zoonosen EHEC, och ha huvudansvaret för bekämpning och kontroll av smittsamma sjukdomar hos såväl människor som djur. Enligt vår uppfattning finns starka skäl för att staten har ett helhetsansvar för preventiva åtgärder mot smittsamma djursjukdomar som kan påverka folkhälsan.

Det måste också understrykas att det finns behov av att upprätta en biosäkerhetsplan som en del av andra smittförebyggande åtgärder. Det är härvid viktigt att utnyttja den veterinära kompetens som byggts upp under lång tid i såväl preventivt som strategiskt smittskyddsarbete. Länsstyrelserna med länsveterinärerna, som har god regional kännedom om djurhälsoläget, borde vara en självklar resurs i upprättandet. Som en del i arbetet med att reducera risker ska djurhållaren självfallet få adekvat utbildning om smittförebyggande åtgärder och smitthantering.

I vår globaliserade värld med utmaningar som ökande antibiotikaresistens, zoonoser och emerging diseases ställs stora krav på en god samhällsberedskap. Ett fungerande smittskydd är ett samhällsansvar och ytterst en politisk fråga.

Staten bör via Jordbruksverket och länsstyrelserna fortsatt satsa proaktivt på program mot allvarliga sjukdomar som EHEC och infektioner med antibiotikaresistenta bakterier som MRSA.

MARIE WEDIN
ordförande Sveriges Läkarförbund
EVAMARI LEWIN
ordförande Sveriges Veterinärförbund

Har veterinärkåren släppt frågan rehabilitering?

Vid veterinärförbundets fullmäktigemöte i maj framfördes åsikten att veterinärkåren släppt ifrån sig disciplinen rehabilitering. Följande debattörer håller inte med om den saken utan vill att veterinärer ska utveckla sin kompetens inom området och skapa samarbete med övrig djurhälsopersonal.

I Svensk Veterinärtidning nr 8–9/11 kan man läsa ett reportage från fullmäktiges möte i maj. Här redovisas att man under en diskussion under ämnesrubriken ”veterinära ansvarsfrågor i framtiden” kom fram till att veterinärkåren släppt ifrån sig till exempel frågor som rehabilitering.

Vad detta påstående grundas på framgår inte av reportaget. Handlar det om kompetens, eller om konkurrens? Inte heller framgår det till vem eller vilka man anser att veterinärkåren har släppt ”frågan”. Men oavsett vilket, vi håller inte med om att det skulle spegla den aktuella utvecklingen inom veterinärmedicinen.

KOMPLEX OCH LÅNGDRAGEN PROCESS

Betydelsen av ordet rehabilitering är bred, men inom veterinärmedicin brukar man i de flesta fall syfta på behandlingar av skador och sjukdomar hos patienter inom ortopedi och neurologi. Gemensamt för skador och sjukdomar i dessa organsystem är att de kännetecknas av långa läkningstider, smärta och nedsatt funktion. Lätt generaliserat går behandlingsplanen ut på att behandla smärta och återställa en så normal funktion som möjligt. Behandlingsplanen, som består av en sammansättning av flera av varandra beroende delar, kan innehålla kirurgiska ingrepp och medicinska behandlingar, tillsammans med interventioner riktade mot vävnadernas specifika behov av rörelse och belastning. Bedömningen av behandlingsbehov grundas på bedömningen av vävnadsskadan. Planen bör alltid anpassas efter den enskilde patientens specifika förutsättningar, med syfte att uppnå optimala förhållanden för vävnadsläkning och återgång i funktion. Ofta handlar det om mycket långa läkningstider.

På grund av komplexiteten i systemet är utvecklingen svår att direkt förutsäga. Uppföljande veterinära bedömningar av patienten med en kontinuerlig utvärdering och uppdatering av behandlingsplanen behöver göras efter hand.

VETERINÄRKÅRENS ANSVARSOMRÅDE

Arbetet ligger inom veterinärkårens ansvarsområde. Det bör finnas veterinärer med den reella kompetens som behövs för att hantera denna vanligt förekommande kategori av patienter. Omfattningen och karaktären av behandlingsbehovet gör att det många gånger underlättar veterinärens uppdrag att samarbeta med en inom veterinärmedicin välutbildad sjukgymnast. Även djursjukskötare med anpassad formell och reell kompetens har en given roll i vårdkedjan. Samarbete i team runt dessa patienter ser vi som positivt, yrkenas olika kompetens ger en naturlig fördelning av rollerna. Veterinären och sjukgymnasten bör vara väl förtrogna med hela behandlingen, inte minst de delar av den ordinerade behandlingen som överlåts till andra.

Foto: Eliza Kajanus

Inom veterinärmedicin syftar ordet rehabilitering främst på behandlingar av ortopediska och neurologiska skador och sjukdomar. Bilden visar undersökning av en jakthund med skada i M supraspinatus.

Diagnostiken av patienter inom ortopedi och neurologi bygger till stor del på rent subjektiva bedömningar. Ibland handlar det om subjektiva tolkningar av objektiva resultat. En väl utvecklad reell

kompetens är avgörande för att få en bild av dessa ofta komplexa patienter. Detta förväntas inte ingå i ”first day competence” hos en veterinär och inte heller hos övriga kategorier inom djurhälsopersonalen. God färdighet i att med palpation och annan manuell teknik bedöma förändrade vävnader, smärtreaktioner och avvikande rörelsefunktion tar tid att utveckla. Grundutbildningen ska ge en medvetenhet om att den subjektiva kliniska bedömningsförmågan tar tid att träna upp. Insikt i att bedöma sin egen förmåga och kompetens att genomföra en uppgift man tar på sig är för övrigt beskriven som en förutsättning vid yrkesutövning inom djurens hälso- och sjukvård. Det gäller för alla som tillhör djurhälsopersonalen.

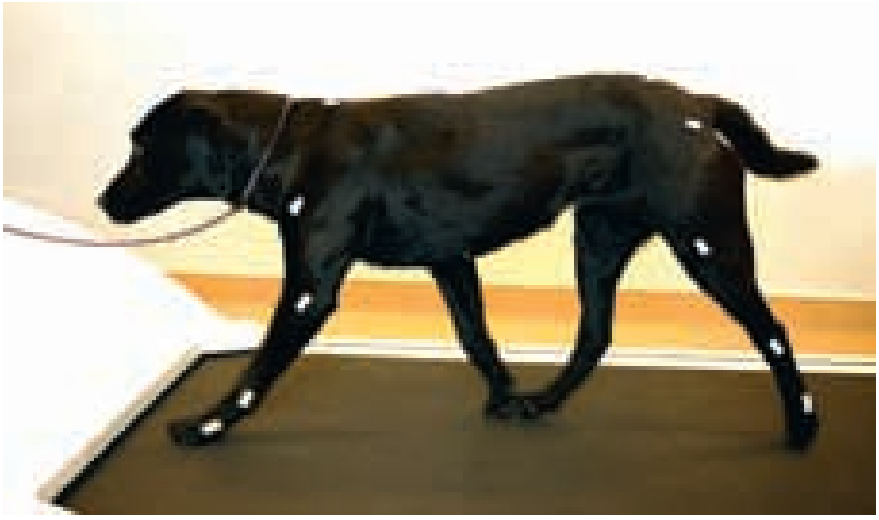

Foto: Eliza Kajanus

Det finns ett tydligt behov av ökad kunskap inom rehab-området. På rörelselaboratoriet vid institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, pågår forskning och utveckling av bland annat säkrare kriterier för funktionsbedömningar.

BEHOV AV ÖKAD KUNSKAP

Det finns ett tydligt behov av en generellt ökad kunskap inom området hos de delar av veterinärkåren som behandlar framför allt sport- och sällskapsdjur. Liksom inom övriga ämnesområden finns det också ett behov av specialister. Vi ser därmed att det finns ett behov av vidareutbildningar.

På marknaden finns idag gott om ➤

The conference will be held in conjunction with the annual general assembly of FEEVA.

CONFERENCE VENUE: The Tivoli Hotel & Congress Center which is situated in the centre of Copenhagen.

CONFERENCE FEE: Cost of the entire programme from Friday to Sunday including 2 nights accomodation at Tivoli Hotel and conference dinner Saturday evening is DKK 6.000 including 25% VAT.

The Nordic Equine Veterinary Conference

4-6 November 2011, Copenhagen, Denmark

Take part in this great event and benefit from an exiting scientific program.

The program covers a delicious cocktail of different equine veterinary aspects ranging from orthopaedics, surgery and x-ray panel discussions to reproduction, infectious diseases, respiratory diseases, ophthalmology, antibiotics, kissing spine and medical panel discussions. In addition there will be unique opportunities for networking among equine veterinarians. The conference is expected to attract a total of 300-400 veterinarians, scientists and administrators from general practice, universities, research organisations, and diagnostic and medicine/vaccine producing institutions.

The conference is organised by the Equine Veterinary Associations in the Nordic countries and chaired by The Danish Equine Veterinary Association.

FURTHER INFORMATION

To register and to get further information please visit the conference website on **www.ddd.dk/organisatorisk/sektionheste1/nevc2011** or contact Annette Overgaard, The Danish Equine Veterinary Association, E-mail: ao@ddd.dk, Phone: +45 3871 0888, Fax: +45 3871 0322.

➤ aktörer med olika bakgrund där det saknas formell och reell kompetens att bedöma behov och nytta av de tjänster man erbjuder. Att tekniskt kunna utföra en behandlingsmetod (vilket i regel är enkelt) är inte detsamma som att kunna bedöma patienten eller ens om, när, varför, hur och i vilken mängd en metod ska utföras.

Gemensamt för den aktuella patientgruppen är att behandling riskerar att leda till smärta som inte är obetydlig. Tack vare den nya lagstiftningen på området finns nu ett juridiskt stöd för att patienterna endast ska behandlas av djurhälsopersonal.

SAMARBETANDE TEAM ÄR MÅLET

Vi kommer att fortsätta att arbeta för en ökad kunskap inom området, såväl för veterinärer som för övrig djurhälsopersonal. Genom att uppmuntra utvecklingen mot evidensbaserade arbetsmetoder inom denna gren av veterinärmedicinen hoppas vi nå en ökad kvalitet i bedömning och behandling av patienterna. Med ökad kunskap förbättras möjligheten att optimalt utnyttja de fördelar det innebär att bygga upp team bestående av veterinär, sjukgymnast och djursjukskötare (och djurägare).

Inom SLU bedrivs ett kontinuerligt arbete för bättre pedagogiska metoder inom området i grundutbildningen för veterinärer, samtidigt med forskning och kliniskt utvecklingsarbete. Det planeras också för vidareutbildningar inom området riktade till veterinärer, sjukgymnaster och djursjukskötare. Inom den närmaste framtiden finns planer på att erbjuda kurser inom ett internationellt samarbete som kan leda vidare till en CCRP (Certified Canine Rehabilitation Practitioner)-examen. Även dessa kurser kommer att rikta sig till samtliga yrken inom djurhälsopersonalen.

Till nästa fullmäktige önskar vi att man, istället för att fundera över om delar av behandlingen av ortopedi- eller neurologipatienter faller utanför den ansvarige veterinärens ansvarsområde, hellre diskuterar hur man bäst stöttar veterinärer i att utveckla sin kompetens inom området och skapa ett effektivt samarbetande team.

PIA GUSTÅS
leg veterinär, CCRP, lektor i smådjurskirurgi, SLU.
KJERSTIN PETTERSSON
leg sjukgymnast, CCRP, SLU.
ANN ESSNER
leg sjukgymnast, godkänd inom djurens hälso- och sjukvård.
CAJSA ERICSSON
leg sjukgymnast, godkänd inom djurens hälso- och sjukvård, ordförande i LSvet (legitimerade sjukgymnasters riksförbund, sektionen för sjukgymnastik inom veterinärmedicin).

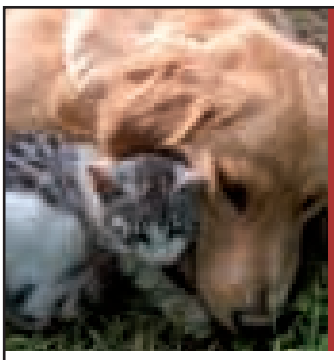

Kurs i hantering av patienter med akut abdomen

14-15 oktober 2011 på Regiondjursjukhuset i Helsingborg

Patienter med akut abdomen kräver ofta snabba beslut och kan samtidigt vara en diagnostisk och terapeutisk utmaning för veterinären. Kursens mål är att ge redskap för tolkning och prioritering av diagnostiska procedurer samt en uppdatering av olika behandlingsmöjligheter. Kursen är godkänd av jordbruksverket för specialistprogrammet Steg I, hund och katt.

FÖRELÄSARE

Linda Toresson, medicinsk chefveterinär, steg II specialist i internmedicin
Ulrika Dreimanis, leg. veterinär, specialistkompetens steg I, under utbildning för steg II internmedicin
Anna Djupsjöbacka, leg. veterinär, steg II specialist inom bilddiagnostik
Henriette Ström, överveterinär, steg II specialist i kirurgi, VMD
Karin Löfqvist, leg.veterinär, specialistkompetens steg I, under utbildning för steg II kirurgi
Alexandra Vilén, leg vet, specialistkompetens steg I, under utbildning för steg II kirurgi
Gunilla Persson, leg. veterinär, specialistkompetens steg I
Majbritt E Larsen, leg. veterinär, specialistkompetens steg I

anmälan

Kostnaden för kursen inkl. måltider men exkl. logi, är 6.390 kr exkl. moms. Anmälan görs senast tisdagen den 27/9 via e-post till *faktura@djursjukhus.com*. OBS! Anmäl även eventuella kostavvikelser. Vi hjälper er gärna att boka övernattning i Helsingborg. För mer information, se *www.djursjukhus.com/bukkurs.doc*

REGIONDJURSJUKHUSET • HELSINGBORG
Det bästa för djuren

Bergavägen 3 • 250 23 Helsingborg • Smådjur, Stordjur samt Jour: 042-16 80 00
www.djursjukhus.com

IN MEMORIAM

Minnesord Bengt Hurvell

Bengt Hurvell föddes den 1 augusti 1935 i Lund. Han tog studentexamen i Eslöv 1956, skrevs in vid Kungl Veterinärhögskolan (KVH) samma år, avlade veterinärexamen 1964 samt blev veterinärmedicine doktor och docent i bakteriologi 1973.

Bengt vikarierade en tid som distriktsveterinär men knöts tidigt till KVH och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA): 1962 som assistent vid avdelningen för kemi, KVH och från 1964 som laboratorieveterinär vid SVAs serodiagnostiska laboratorium. Bengt var sedan SVA trogen fram till sin pensionering 1999. Han blev laborator vid bakteriologiska avdelningen 1974 och professor och föreståndare där 1979. År 1982 blev Bengt chef för centrallaboratoriet vid SVA, en tjänst han innehade fram till pensionen. Bengt gjorde ett pionjärarbete när han på SVA introducerade de för 1960- och 70-talen mest avancerade serologiska och immunkemiska metoderna. Dessa använde han med stor framgång i sitt doktorsarbete och de blev även viktiga instrument för forskning och diagnostik vid andra avdelningar på SVA.

Bengt har skrivit ett hundratal vetenskapliga artiklar och andra skrifter där huvudinriktningen var studier av korsimmunitet mellan *Brucella* species och *Yersinia enterocolitica*, en vanligt förekommande tarmbakterie framför allt hos gris. Denna korsimmunitet utgjorde ett stort problem vid den serologiska brucelladiagnostiken då den kunde ge falska positiva reaktioner. Bengt studerade i sin avhandling (Serological cross-reactions between different *Brucella* species and *Yersinia enterocolitica*. An immunological and immunochemical study) i detalj denna korsreaktion.

1977 fick Bengt ett Fulbrightstipendium för vistelse vid School of Veterinary Medicine, University of California i Davis, där han bland annat studerade förekomsten av antikroppar mot toxiner från *Clostridium botulinum* hos frilevande fåglar och däggdjur. Året i Kalifornien hos den danskfödde bakteriologiprofessorn Hans Riemann torde ha inneburit något av en startpunkt för Bengts internationella engagemang. Bengt var expert i flera FAO/IAEA-projekt med sjukdomsdiagnostisk inriktning. Bengt var exempelvis drivande för SVAs del i ett framgångsrikt FAO/IAEA-projekt för bekämpande av borrflugan (screw worm fly) i Libyen.

Bengt var ledamot av flera internationella mikrobiologiska föreningar varav kanske främst ska nämnas International Sub-Committe of Taxonomy of Pasteurella, Yersinia and Francisella 1978–1983. Han var också ledamot i styrelsen för Sällskapet för veterinärmedicinsk forskning från 1974 till 2010. Under de senare åren var han adjungerad till styrelsen med ansvar för förvaltningen av sällskapets forskningsfonder. Bengts arbete med förvaltning av dessa fonder, inte minst Ivar och Elsa Sandbergs stipendiefond, har varit oerhört framgångsrikt och medfört att betydande ekonomiska bidrag till veterinärmedicinsk forskning har kunnat utdelas genom åren. Bengt var också den som beskrev sällskapets idiom genom ett citat av Aristoteles, ”Människan började först undra över allt vad hon såg och detta undrande födde tanken i syfte att begripa”. För sitt mångåriga och hängivna arbete i Sällskapets styrelse utsågs Bengt 2002 till hedersmedlem i sällskapet.

Bengt och hans hustru Mariann bosatte sig på Kasbylund i Lagga efter SVAs utlokalisering till Uppsala. Där uppförde de ett vackert hus på platsen för den gamla mangårdsbyggnaden – ett hus som gjort för alla de trevliga fester som vänner och kolleger haft förmånen att få delta i under åren.

Bengt hade breda kulturella intressen som bland annat tog sig uttryck i medlemskap i Taubesällskapet och Linnésällskapet. Han visade också ett helhjärtat engagemang för Veterinärhistoriska museet i Skara, först som styrelseledamot i museets vänförening och därefter i Stiftelsen Veterinärhistoriska Museet fram till sin bortgång. Intresset för museet delade han med sin hustru Mariann, vilket gav sig tillkänna inte minst genom att hon i dödsannonsen angav att Bengts minne kunde hedras med ett bidrag till museet. För detta känner museets företrädare en djup tacksamhet.

Bengt var en god berättare. Han hade alltid något intressant att förtälja och associerade snabbt till en god historia. Inte sällan återkom han till sitt skånska ursprung och sin hemby Hurva, som även inspirerade honom till familjenamnet Hurvell. Vi kommer att minnas den glade Berättar-Bengt som en sann glädjespridare och skicklig bakteriolog men också för hans framgångsrika och bestående insatser för Sällskapet för veterinärmedicinsk forskning. Bengt var en synnerligen engagerad kollega som hade en sällsynt förmåga att anlägga ett både historiskt och futuristiskt perspektiv på många veterinärmedicinska frågor.

Lars-Erik Appelgren,
Lars-Erik Edqvist,
Elisabet Ekman,
Anders Engvall,
Anders Gunnarsson,
Göran Hugoson,
Göran Jönsson,
Arvid Uggla,
Martin Wierup,
Karin Östensson

Sugen på nytt jobb?

På veterinärförbundets hemsida www.svf.se hittar du såväl fasta tjänster som kortare vikariat under rubriken ”Jobbtorget”. Gå dit och titta redan idag!

IN MEMORIAM

Anne-Marie Nilsson in memoriam

Vår vän och kollega Anne-Marie Nilsson har avlidit efter en kort tids sjukdom.

Anne-Marie var leg veterinär och specialist i hundens och kattens sjukdomar. Hon var en pionjär inom svensk veterinärmedicin ifråga om diagnostik och behandling av kattsjukdomar. Särskilt kunnig var Anne-Marie inom genetik och beteendeproblematik.

Anne-Marie föddes i Malmö 1946 och växte upp tillsammans med sin bror Lars-Erik i ett hem ständigt fullt av olika djur, alltifrån fiskar och sköldpaddor till katter och hundar. 1959 flyttade familjen till Lidingö, där Anne-Marie senare tog studenten på latinlinjen. Hennes intresse stod emellertid till det levande och hon utbildade sig först till biolog, tog en fil kand i botanik och fick anställning på Naturhistoriska Riksmuséet. Under en expedition till Sri Lanka och Maldiverna upptäckte hon en för vetenskapen dittills okänd plattmask.

Genom Doreen Toveys välkända böcker väcktes redan på 1960-talet Anne-Maries intresse för siameser, och det var under den tiden hon startade sin kattuppfödning med stamnamnet Harlekins. Nobelprisen 1973 till Nico Tinbergen och Konrad Lorenz inspirerade henne till att kombinera sina intressen genetik och beteende för att söka få fram siameser med lugnare temperament. Sommaren 2010 föddes kull nummer 77.

Anne-Maries dröm sedan barndomen var att bli veterinär, och i början av 1980-talet sadlade hon om och började studera vid veterinärhögskolan i Uppsala. Hon tog veterinärexamen 1986 och gav sig direkt ut i klinisk verksamhet som smådjursveterinär, först på Bagarmossens Regiondjursjukhus (1987–2000), sedan på Animalen i Södertälje (2000–2008), för att slutligen återvända till Bagarmossen, där hon var verksam fram till sin bortgång.

Redan under studietiden konstaterade Anne-Marie att katten och dess sjukdomar inte uppmärksammades tillräckligt i veterinärutbildningen, och hon engagerade sig kraftfullt för att ändra på det.

Foto: Eivor Rasehorn

Efter examen gjorde Anne-Marie sig snabbt ett namn som en synnerligen kompetent smådjurskliniker, särskilt inom kattmedicin, och djurägare kom ofta långväga för att konsultera henne. I sitt arbete som klinikveterinär arbetade hon oförtrutet för att ge den bästa vården till sina patienter, ofta under mycket stressade förhållanden. Många är kollegerna som tagit del av hennes kunskap både på ronder, kvällsseminarier och inte minst ”i korridorerna” på djursjukhuset. Anne-Marie var alltid påläst och fångade snabbt upp de senaste rönen inom veterinärmedicinen. Så fort hon fick möjlighet deltog hon i kurser och kongresser för att förkovra sig inom yrket.

Anne-Marie var även en mycket uppskattad föreläsare som ägde förmågan att nå ut till sina åhörare, vare sig de var veterinärer, djursjukvårdare, djurägare eller uppfödare. Hon skrev otaliga populärvetenskapliga artiklar om genetik och kattsjukdomar, och medverkade flera år som skribent i tidningen ”Kattliv”. Dessutom författade hon skriften ”Siames” (1978) samt det utomordentliga populärvetenskapliga uppslagsverket ”Kattens sjukdomar” (1998, ny upplaga 2004).

Det var inte bara katter som fångade Anne-Maries intresse. Hon älskade opera, balett och historia (hennes idol var Lord Nelson). Hon var social och älskade att umgås med vänner, att simma, teckna och rida. Hon älskade att vara i sitt hus och i sin trädgård i Taxinge, där hon lade ner mycket tid och omsorg på inredning och plantering. Anne-Marie var snabb till handling och genomförande. En het sommar beslöt sig Anne-Marie för att installera en pool i sin trädgård. Hon började själv med markens grundarbete, någon vecka senare var poolen installerad – av Anne-Marie.

Anne-Marie var en mycket intelligent person med många strängar på sin lyra. Hon kunde de latinska namnen på alla upptänkliga växter och kunde utan vidare redogöra för travhästars stamtavlor generationer tillbaka i tiden. Om det sistnämnda fick en grovhuggen bonde, tillika travhästägare, i Skara sitt livs föreläsning: veterinärkandidaten från Stockholm i tjusiga kläder föga lämpade för ett besök i stallet redogjorde rappt för den aktuella hästens släktingar och deras rekord. Bonden tystnade och studenterna gapade.

Vi vänner och kolleger upplevde Anne-Marie som viljestark och skarpsynt, med en stor portion envishet och mycket skinn på näsan. Hon hade även en underbar ”torr” humor som lockade till många skratt. Innanför ytan klappade ett varmt hjärta, och Anne-Marie var alltid hjälpsam och den första att ställa upp för sina vänner i kritiska situationer.

Tyvärr fick Anne-Marie aldrig uppleva sin pensionering. Efter många års intensivt arbete som veterinär hade det varit henne väl unt att få ägna sig i lugn och ro åt katter, trädgård och hem. Nu blev det tyvärr inte så men vi finner tröst i vetskapen att Anne-Marie älskade sitt yrke och egentligen inte ville sluta arbeta som veterinär. In i det sista fortsatte hon att ge oss goda råd i veterinärmedicinska frågor, till och med när hon själv var sjuk.

Vi sänder ett stort tack till Anne-Marie för allt hon gjort för svensk veterinärmedicin. Det har varit ett privilegium att få vara hennes vän och kollega.

Lotta Möller
Lisa Hernblad Tevell
Anna-Lena Berg
Eva Larsson
Gunnar Möllermark
Vänner och kolleger på Bagarmossens Regiondjursjukhus och Animalens Smådjursklinik i Södertälje

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR
Sinusarrest under ca 25 sekunder följt av förmakstakykardi.

DISKUSSION
Här illustreras fördelen med dygnsregistrering av EKG där det klart framgår hur långt varje sinusuppehåll är och även att det följs av en takykardiperiod. Den mest sannolika förklaringen till svimningarna är perioderna med utebliven elektrisk aktivitet. Endast en pacemaker kan göra hunden symtomfri och med tanke på hundens ålder blev detta inte aktuellt. Hunden hittades död efter några dagar.

Under asystoliperioden ses en andningsrelaterad undulation av baslinjen.

EKG-fall av intresse för publicering i SVT kan skickas till Anna Tidholm, c/o SVT-redaktionen. Registreringen bör vara avledning II med hastigheten 50 mm/sek och amplituden 1 cm = 1 mV. Både kompletta fallbeskrivningar och frågeställningar riktade till Anna Tidholm tas emot.

kanslinytt

Styrelseledamot avgår

Styrelseledamoten i Sveriges Veterinärförbunds styrelse Elöd Szanto, meddelade den 6 juni att han valt att lämna sitt uppdrag i styrelsen. Därmed avbryts för hans del den ordinarie mandatperiod (två år) som löper ut 2011.

Förbundsstyrelsen beklagar beskedet och vill framföra ett varmt tack för värdefulla insatser i styrelsearbetet till en uppskattad kollega.

EVAMARI LEWIN
ordförande
Sveriges Veterinärförbund

Inkomstpensionen räknas upp med 3,5 procent

Inkomstpensionen höjs nästa år med 3,5 procent, enligt ett pressmeddelande från Pensionsmyndigheten den 28 juli. För en ålderspensionär med 12 000 kronor per månad i inkomstpension betyder det en höjning med 420 kronor. Garantipensionen höjs med 2,8 procent, 213 kronor i månaden för dem som bara har garantipension. Premiepensionens förändring bestäms först i december.

2010 var första gången då den så kallade balanseringen trädde i kraft, dvs pensionssystemets skulder översteg tillgångarna. Balanseringen ser till att de pensionsavgifter som betalas in av alla i arbetslivet räcker till de pensioner som ska betalas ut. Det medförde att pensionerna och pensionsbehållningarna sänktes 2010 och det skedde även 2011. För år 2012 är det dock positiv balansering, tillgångarna överstiger skulderna, och det bidrar med +0,24 procent till indexeringen av inkomstpensionen. Pensionerna och pensionsbehållningarna ökar därmed snabbare än den genomsnittliga inkomstutvecklingen.

UNIVERSITY OF LIVERPOOL

Do you want to combine continuing equine veterinary education with a postgraduate qualification?

The University of Liverpool offers a fully taught 100% online programme leading to a **RCVS Certificate in Advanced Veterinary Practice**

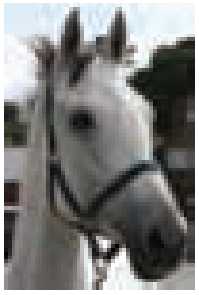

Choose from a wide range of **equine designations** including:

- Internal medicine
- Soft tissue surgery
- Orthopaedic surgery
- Dentistry
- Reproduction
- Basic equine practice

All our modules are fully taught and tutored by **diploma holding specialists** relevant to each area.

Study online... ...wherever you are in the world!

Telephone: +44(0)151 794 6016
Web: www.liv.ac.uk/cpdvets **E-mail:** cpdvets@liv.ac.uk

noterat

SLU-rapport: Fiskar kan uppleva lidande

En aktuell rapport från Nationellt centrum för djurvälfärd vid SLU visar att en överväldigande majoritet av de aktiva forskarna inom området menar att fiskar kan uppleva smärta. Rapporten, som offentliggjordes i slutet av juni, visar vidare att fiskar kan anpassa sitt beteende till andra individer och till olika situationer liksom att de har minne att reagera utifrån erfarenheter.

Vissa fiskarter, bläckfiskar och typer av skaldjur har förmåga till upplevelse med relativt komplexa tankefunktioner och utvecklad förmåga till smärtupplevelse. Dessa djur har även ett kort- och långfristigt minne med förmåga till känslomässiga svar, social inlärning och de uppvisar individuella särarter med förmåga till att "luras" och planera för att nå sina mål. Rapporten påpekar att det är väsentligt att skydda sådana djur. Även om dessa uppfattningar stundom ifrågasätts visar rapporten att det finns starka skäl för att fiskar ska behandlas med hänsyn till deras förmågor, vilket innebär att de i likhet med andra djur bör skyddas från onödigt lidande.

Rapporten "Kan fiskar känna smärta och/eller uppleva lidande?" finns i sin helhet på Nationellt centrum för djurvälfärds hemsida: www.slu.se/scaw

När du skriver till veterinärtidningen – tänk på att illustrationer (= foton, teckningar, grafer, röntgenbilder etc) underlättar läsandet

KONGRESSER & KURSER

Svenska

v 33

17–19/8 -11. Kurs Perfecting primär djurtandvård, Halmstad. Arr: Accesia. (SVT 12/10)

v 34

22–26/8 -11. Inspirations- och fortbildningskurser för nötintresserade veterinärer JUNIORKURS. Arr: Boehringer Ingelheim.
(SVT 3/11, annons i SVT 2/11 och bilaga i SVT 5/11)

v 36

8–9/9 -11. Jubileumsseminarium "Oncology in small animal medicine – diagnostic and treatment options" och "Jubileumsseminarium för djursjukvårdspersonal", Malmö. Arr: Djursjukhuset Malmö. (SVT 5/11)

v 37

14–15/9 -11. Kurs i djurhälsoarbete i besättningar med AMS, Skara.
Arr: Svensk Mjölk.
(SVT 7/11)

16–17/9 -11. Kurs Sårvård, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
(SVT 4/11)

v 38

22–23/9 -11. Kurs i bukkirurgi "Linea albasnitt – vad gör jag nu då?", Göteborg.
Arr: SPUV. (SVT 7/11)

22–23/9 -11. Kurs i head and neck surgery in dogs and cats "How to nick the neck", Göteborg. Arr: SPUV.
(SVT 7/11)

v 39

NY 30/9 -11. Veterinärseminarium om draghundar – tävling, skador och sjukdomar arrangeras i Kiruna av Kiruna Slädhundklubb.
Info: Anette Johansson, 070-342 47 89 samt www.kshk.se

NY 30/9–1/10 -11. Kurs Ortopediskt trauma arrangeras i Knivsta av VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se (se annons i denna tidning)

NY 1–2/10 -11. Symposium om hårt arbetande hundar arrangeras i Kiruna av Kiruna Slädhundklubb.
Info: Anette Johansson, 070-342 47 89 samt www.kshk.se

v 40

3–5/10 -11. Inspirations- och fortbildningskurser för nötintresserade veteri-

Gråbrödragatan 4 • 532 31 SKARA • Tfn. 0511-275 00 • www.skaradjursjukhus.se

SKARA DJURSJUKHUS 1775

Skara Djursjukhus bedriver kvalificerad specialistsjukvård för smådjur och erbjuder akut- och stationärvård på kvällar och helger. I vår verksamhet ingår också ett bilddiagnostiskt centrum, ett laboratorium för klinisk kemi samt en rehabiliteringsavdelning.

VI SÖKER CHEFVETERINÄR

Vi söker dig som vill leda utvecklingen på det veterinärmedicinska området vid Skara Djursjukhus. Vår verksamhet sysselsätter idag ca 30 personer och av dessa är 10 st veterinärer. Djursjukhuset befinner sig i en expansiv fas och kommer de närmaste åren att utöka verksamheten för att möta behoven av kvalificerad djursjukvård för hund, katt och övriga smådjur.

Du får det övergripande ansvaret för att leda den veterinärmedicinska verksamheten hos oss, med syfte att kunna utveckla våra tjänster och vår servicegrad inom de fyra huvudenheterna medicin/intensivvård, kirurgi/bilddiagnostik, klinisk kemi samt poliklinik/rehabilitering. I din roll ingår du i djursjukhusets ledningsgrupp och är ansvarig för den vård, de rutiner och de arbetssätt som tillämpas inom djursjukhusets verksamhet i stort. Du arbetar nära de enhetsansvariga veterinärerna och djursjukskötarna och har lätt för att kommunicera och att skapa långsiktigt förtroende och goda relationer med såväl kollegor som djurägare.

För att lyckas i din roll krävs att du har förmågan att se helhetsperspektiv och effektivt kan delegera och fördela arbetsuppgifter inom arbetsgruppen. Chefveterinären förväntas arbeta en del av sin tid med klinisk djursjukvård inom eget specialområde.

Du har tidigare erfarenhet av personal- och verksamhetsledning inom större organisationer i djursjukvården. Din veterinärmedicinska kompetensbas är bred, du är specialist steg II eller har motsvarande utbildningsnivå, gärna med inriktning mot kirurgi, reproduktion eller dermatologi. Har du yrkeserfarenhet på veterinärområdet från andra länder än Sverige är det en merit. Ditt intresse är att aktivt bibehålla dina kliniska kunskaper på en hög nivå men att bidra till organisationens framtida utveckling.

Vi befinner oss i en expansiv utvecklingsfas och erbjuder en trivsam arbetsmiljö och goda möjligheter till egen kompetensutveckling. Skara Djursjukhus eftersträvar mångfald och en arbetsplats fri från diskriminering.

Sista ansökningsdag är den 15/9 2011. Tillträde enligt överenskommelse.

Skicka din ansökan inkl. personligt brev och CV märkt med "Chefveterinär" per e-post till adressen info@skaradjursjukhus.se

Frågor besvaras av Anette Skoog, VD på telefon 070-5941269 eller 0511-275 01.

TRYGGHET – OMTANKE – KUNSKAP – TRADITION

➤ **NÄRER SENIORKURS.** Arr: Boehringer Ingelheim.
(SVT 3/11 och annons i SVT 2/11)

4–6/10 -11. COURSE IN CORRECTIVE OSTEOTOMIES AS TREATMENT FOR JOINT DISEASES AND SKELETAL DEFORMITIES, Halmstad. Arr: Jennyhill Animal Clinic och Accesia.
(SVT 8–9)

NY 6–7/10 -11. LIGG STEGET FÖRE – KURS I BESÄTTNINGSSERVICE I MJÖLKBESÄTTNINGAR arrangeras i Uppsala av Distriktsveterinärerna. Info: distriktsveterinarerna.se under ”På gång”
(se annons i denna tidning)

v 41

NY 11–12/10 -11. LIGG STEGET FÖRE – KURS I BESÄTTNINGSSERVICE I MJÖLKBESÄTTNINGAR arrangeras i Skövde av Distriktsveterinärerna. Info: distriktsveterinarerna.se under ”På gång”
(se annons i denna tidning)

NY 12–14/10 -11. JUNIORKURS FÖR VETERINÄRER MED GRISPRAKTIK – FÅ NYA PERSPEKTIV arrangeras i Ästad Gård, Halland av Boehringer Ingelheim. Info:
Sigal Kromann, 0733-85 32 36,
sigal.kromann@boehringer-ingelheim.com och www.bivet.nu
(se annons i denna tidning)

14–15/10 -11. KURS ULTRALJUD GRUND SMÅDJUR, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget.
(SVT 4/11)

NY 14–15/10 -11. KURS I HANTERING AV PATIENTER MED AKUT ABDOMEN arrangeras på Regiondjursjukhuset i Helsingborg. Info: www.djursjukhus.com/bukkurs.doc
(se annons i denna tidning)

v 42

NY 18–19/10 -11. LIGG STEGET FÖRE – KURS I BESÄTTNINGSSERVICE I MJÖLKBESÄTTNINGAR arrangeras i Alvesta av Distriktsveterinärerna. Info: distriktsveterinarerna.se under ”På gång”
(se annons i denna tidning)

21–22/10 -11. KURS RÖNTGENTEKNIK, -ANATOMI HUND OCH KATT, GRUND, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget.
(SVT 4/11)

v 43

27–28/10 -11. KURS RÖNTGENDIAGNOSTIK FÖR SMÅDJURSPRAKTIKER, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget.
(SVT 4/11)

v 45

10–11/11 -11. VETERINÄRKONGRESSEN, Uppsala. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska Sällkap och Sveriges Veterinärförbund.
(SVT 16/10)

ÅRE VETERINÄRERNA

Åre Veterinärerna AB startar i ny regi och söker nu EN VETERINÄR

Om tjänsten
Vi söker en veterinär som har intresse för en bred allmänpraktik och möjlighet att utveckla ett eget intresse. Vi tror att du också är intresserad av häst och kan tänka dig visst jourarbete. Vi ser några års erfarenhet som meriterande och hoppas att du har erfarenhet av kirurgi.

Förutom en klinik där vi tar emot smådjur så vill vi också erbjuda en mobil verksamhet där vi i första hand riktar oss till hästar.

Kvalifikationer
Vi fäster stor vikt vid god samarbetsförmåga, datorvana och personlig lämplighet. Svensk veterinärlegitimation och B-körkort är ett krav.

Arbetstider och omfattning
80–100% tjänst. Vissa kvällspass och jour. Lön enligt överenskommelse. Vi erbjuder förmånligt boende i ”egen” fjällstuga vid behov. Startdatum: snarast.

Så ansöker du
Sista dag att ansöka är 2011-08-30. Vi vill veta vem du är och vad du har för framtidsvisioner. Vi vill också veta var du tidigare har jobbat och lite annat om dina tidigare veterinärerfarenheter. Var vänlig uppge referenser.

Maila din ansökan till info@arehundrehab.se eller skicka den till Åre Veterinärerna AB, Handelshuset i Såå, Såå 406, 830 13 Åre eller ring 0760-400 665.

Info
Vill du fråga något, ring gärna Frida Lundin 0760-400 665.

Åre är det naturliga valet för dig som vill kombinera ett rikt och aktivt friluftsliv med ett utvecklande yrkesliv. Åre Veterinärerna ligger i Åres vackra fjällvärld, några kilometer öster om Åre.

Vi tror på framtiden och vet att det är vårt eget arbete som formar mottagningen. Livskvalitet ingår!

v 46

16–18/11 -11. Kurs Anestesiologi steg 2 hund och katt, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget. (SVT 4/11)

18–19/11 -11. Kurs Dermatologi steg 1, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.
(SVT 4/11)

v 47

23–24/11 -11. Grundkurs i smådjurskirurgi, del 2, Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget. (SVT 15/10)

24–25/11 -11. Kurs "Fixa frakturen", Ultuna, Uppsala. Arr: Universitetsdjursjukhuset vid SLU. (SVT 8–9/11)

v 48

3–4/12 -11. Delkurs 3 i Hästtandvård, SLU. Arr: Institutionen för kliniska vetenskaper. (SVT 14/10)

v 49

5–7/12 -11. Kurs Perfecting dental restoration och protetik, Halmstad.
Arr: Accesia. (SVT 12/10)

8–9/12 -11 + 19–20/1 -12. Kurs Anestesiologi steg 3 del 1 och 2, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget. (SVT 4/11)

Internationella

Fler internationella kurser hittar Du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

v 33

14–18/8 -11. XVII Congress of the World Veterinary Poultry Association, Cancún, Mexico. (SVT 5/11)

v 35

2–4/9 -11. Kurs i rehabilitering og fysioterapi – hund og katt, for veterinærer og dyrepleiere (samling 4 av 5), Oslo, Norge.
(SVT 13/10 och annons i SVT 14/10)

v 36

7–9/9 -11. 30th Poultry science symposium on alternative systems for poultry – health, welfare and productivity, Glasgow, Skottland. (SVT 5/11)

7–10/9 -11. BEVA Congress 2011, Liverpool, UK. (SVT 6/11)

7–10/9 -11. 17th FECAVA Eurocongress, Istanbul, Turkiet. (SVT 8–9/11)

11–23/9 -11. Course on animal welfare science, ethics and law, Cambridge, UK. (SVT 5/11)

v 37

14–18/9 -11. Veterinary chiropractic: Module V – Integrated, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/11)

15–17/9 -11. 15th Annual conference of the European society for domestic animal reproduction (ESDAR), Antalya, Turkiet.
(SVT 1/11)

NY **17–18/9 -11. 2nd VEPRA conference "Spinal cord trauma physical therapy and rehabilitation"** arrangeras i Warszava, Polen. Info: www.vepra2011.pl

v 38

21–22/9 -11. Equine imaging days, Weilerswist-Müggenhausen/Bonn, Tyskland. (SVT 7/11)

24–25/9 -11. Equine orthopaedic case days, Weilerswist-Müggenhausen/Bonn, Tyskland. (SVT 7/11)

v 39

NY **26–27/9 -11. Managing reining and western pleasure riding horses** arrangeras i Weilerswist-Müggenhausen/Bonn,

Karolinska Institutet
söker en
Universitetsveterinär
Sök tjänsten via vår webbplats ki.se senast den 31 augusti, 2011
jobb.ki.se
Karolinska Institutet

Länsstyrelsen i Örebro län
Har du goda kunskaper om djurhållning och brinner för djurens välbefinnande?
Vi söker en veterinär som enhetschef och en veterinär.
För sista ansökningsdag se respektive tjänst.
Läs mer om tjänsten på www.lansstyrelsen.se/orebro
Länsstyrelsen Örebro län

Tyskland av Arbeitsgruppe Pferd. Info: Arno Lindner, Arbeitsgruppe Pferd, +49 2461 340 430, contact@agpferd.de, www.agpferd.com

29/9–2/10 -11. Southern European Veterinarian Conference, SEVC, Barcelona, Spanien. (SVT 4/11)

v 40

NY 3–5/10 -11. Kurs "Syk hov – frisk hov" arrangeras i Oslo av Norges veterinärhögskola. Info: www.nvh.no

v 41

12–15/10 -11. Equine nutrition and training conference – ENUTRACO, Paris, Frankrike. (SVT 7/11)

13–14/10 -11. Kurs i basic neurosurgery, Greve, Danmark. (SVT 7/11)

v 42

19–23/10 -11. The original basic veterinary chiropractic course, Sacropelvic, Sittensen, Tyskland. (SVT 8–9/11)

v 44

2–5/11 -11. WEVA (The world equine veterinary association) kongress 2011, Hyderabad, Indien. (SVT 12/10)

4–6/11 -11. The Nordic Equine Veterinary conference, Köpenhamn. (SVT 7/11)

v 46

14–16/11 -11. International conference on responsible use of antibiotics in animals, Nederländerna. (SVT 8–9/11)

v 47

NY 24–26/11 -11. BCVA Congress 2011 arrangeras i Southport, UK. Info: www.bcva.org.uk

25–27/11 -11. Kurs i rehabilitering og fysioterapi – hund og katt, for veterinærer og dyrepleiere (samling 5 av 5), Oslo, Norge. (SVT 13/10 och annons i SVT 14/10)

v 48

30/11–4/12 -11. The original basic veterinary chiropractic course, Thoracolumbar, Sittensen, Tyskland. (SVT 8–9)

v 3

18–22/1 -12. The original basic veterinary chiropractic course, Cervical, Sittensen, Tyskland. (SVT 8–9)

v 8

22–26/2 -12. The original basic veterinary chiropractic course, Extremities, Sittensen, Tyskland. (SVT 8–9)

v 13

28/3–1/4 -12. The original basic veterinary chiropractic course, Integrated, Sittensen, Tyskland. (SVT 8–9)

v 15

NY 12–15/4 -12. WSAVA/FECAVA/BSAVA Congress 2012 arrangeras i Birmingham, UK. Info: http://www.bsava.com/congress/

Skövde Djurklinik söker klinikveterinär

Skövde Djurklinik är en modern och mycket välutrustad djurklinik i en växande stad i Västra Götaland.

En av våra tre veterinärer ska flytta hem till Danmark. Vår nya veterinär, som vi söker, kan gärna vara specialist med all tänkbar erfarenhet eller oerfaren, villig att lära, amitiös och sammarbetsvillig.

Ett mycket ungt team med härlig arbetsgemenskap väntar på Dig!

För vidare info kontakta Åsa eller Frank, alingsasdjurklinik@hotmail.se, 070-558 50 50, 070-518 50 51.

ÅMHM
ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

lediganslår en tjänst som

praktiserande veterinär

med miljö- och hälsoskyddsuppgifter

Mer information: www.amhm.ax

Författaranvisningar för Svensk Veterinärtidning

Ett komplett, rätt skrivet manus har den kortaste vägen till publicering. Det underlättar därför för alla parter att författare i SVT följer tidningens skrivanvisningar redan från början. På veterinärförbundets hemsida www.svf.se finns en kortfattad vägledning i hur redaktionen vill ha manus uppställda för att författaren ska få in dem i tidningen fortast möjligt. Läs gärna igenom dessa anvisningar, innan du börjar skriva en artikel. De ligger under rubriken "SVT" på www.svf.se.

SVENSK VETERINÄRLEGITIMATION

Jordbruksverket har fr o m den 20 maj t o m den 29 juni 2011 utfärdat svensk veterinärlegitimation för nedanstående personer:

- Emelie Almsten
- Cathrine Bärgman
- Icka Detlefsen
- Helle Elmerkjaer
- Karin Erneholm
- Kristian Franer
- Cecilia Friberg
- Malin Fällström
- Erika Geijer
- Constantin Gentz
- Linnéa Haga
- Kristina Hammarén Busch
- Ulrika Hellström
- Tanja Jensen
- Anja Launila
- Jørgen Lindahl
- Petra Lowen
- Maurizi Maurizio
- Andrea Molinas
- János Dr. Németh
- Anna Nilsson
- Sandra Schultz
- Katherine Thuman
- Karl Zötterman

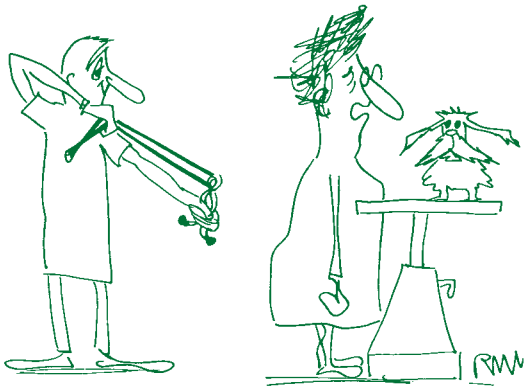

"... and now, Doctor, if you have satisfactorily disinfected your hands, you may begin the treatment I have ordered."

Betala räkningar? Kul!

Man tänker alltför sällan på det – livet – och hur fantastiskt det ändå är. Har man överlevt cancer är däremot den tanken ständigt närvarande. De som löpande stödjer Cancerfonden bidrar till att fler människor får uppleva allt roligt och tråkigt här i livet. Det är därför vi kallar dem Livsviktiga. Bli Livsviktig du också, bli regelbunden givare på cancerfonden.se eller ring 020-59 59 59.

Vi tänker besegra cancer. Vill du vara med?

Cancerfonden

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon*
EVAMARI LEWIN	070-211 90 35
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
PER JONSSON	0155-28 33 18
JK LARSSON	0171-15 31 91
KARIN LUNDBORG	0512-229 19
PER MICHANEK	070-211 51 60
OLOF SKARMAN	070-747 47 64
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78
ELÖD SZANTO	0501-101 68

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Sekreterare	
MONICA LANDSTRÖM	070-211 31 37
Kassör	
CHRISTER GYLLERUP	073-724 57 51
Ledamöter	
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
LARS-GÖSTA LARSSON	070-851 98 42
TONE LINDVÅG	070-260 90 10

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
JOHANNA HABBE	070-522 04 90
Sekreterare	
RITVA KROKFORS WRETEMARK	070-397 35 17
Kassör	
ANN-MARI KJELLGREN	0761-12 71 05
Ledamot	
ANDREAS SANDIN	0730-68 15 94
Suppleant	
ANNE BRUNBERG	070-668 77 16

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
PER JONSSON

Vice ordförande:
TORKEL EKMAN

ÅSE BERGSTRÖM
PATRICIA HEDENQVIST
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
LOTTA MÖLLER

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
PATRICIA HEDENQVIST

Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN

Sekreterare
YLVA PERSSON

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN

Sekreterare
JAN SKIDELL

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ÅSE BERGSTRÖM

Sekreterare
OLLE RYDELL

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
LOTTA MÖLLER

Sekreterare
ANNE-LI LJUNGGREN

Den ömma punkten

Den elfte september 1949 anlände ett trettiotal studenter till Veterinärhögskolan i Stockholm. De skulle nämligen bli veterinärer. Tjugofem av dessa blev sådana, en blev kusk, två blev läkare, en blev tandläkare och en blev världsberömd HIV-expert.

Den första kurs som vi fick skriva in i tentamensboken var grundkunskaper i ridning som vi drillades i på Östermalms Ridskola.

Officiellt var vi kandidater, men i relation till övriga studerande så var vi Amöbor, de lägsta individerna av detta släkte. Som sådana skulle vi passa upp på de äldre. Vi skulle flytta pianon, bära fotbollsutrustningen mellan studentlagens matcher, städa föreningslokalen etc.

Vid amöbagasken skulle vi skändas och rosas. Vad jag minns var det en ganska blöt fest, så blöt att en somnade på medicinkliniken. När Töffe, professorn, kom in och fick se detta så beordrade han fram en tuss bomull indränkt med sprit, desinficerade lege artis utanpå byxorna och gav en livgivande injektion med B-vitamin så att kandidaten kunde vandra hem på morgonen.

Skändningarna var mångskiftande. Ett par kandidater fick i uppgift att köra ner en kärra hästskit och välta bakom hästen på Gustav Adolfs Torg. Några andra att vända korvståndet på Nybroplan och placera det på kajkanten så att korvgubben måste hoppa i vattnet för att komma ut.

Till de mer vulgära påhitten hörde att ta sig in till balettflickorna i omklädningsrummet på Operan, vilket lyckades till skillnad mot ”femtilapp-kondom-uppgiften” som den utvalda kandidaten inte genomförde med någon större framgång.

Och när vi ändå är inne på ämnet, vid en duggning med professor Gösta Winqvist fick en student i uppgift att peka ut var man kunde finna klitoris på en häst. Kandidaten blev lite generad och alldeles stum. När svaret dröjde kommenterade Gösta situationen med orden ”Jag har visst tagit kandidaten på den ömma punkten”.

Det var inte snällt sagt eftersom kandidaten var av feminint kön.

Bengt Eriksson

Ill: Karin Åström Bengtsson

SPECIALIST-KOMPETENS

Efter genomgången specialistutbildning och godkänd examination enligt SJVFS 2009:83 har Jordbruksverket den 1 juli 2011 utfärdat specialistkompenens för **Lisa Benérus** i sjukdomar hos häst.

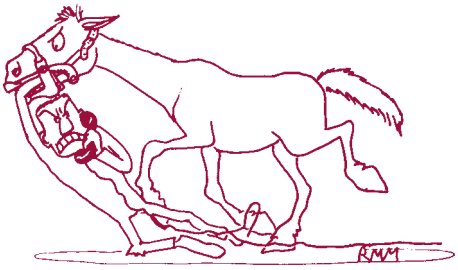

"Take a letter, Ellen ... 'F. W. Much & Company ... Dear Sirs: I am grossly dissatisfied with the 'Supreme Oral Speculum' I recently purchased ..."

PERSONNOTISER

Födelsedagar i september 2011

Den som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före bemärkelsedagen.

Inger M Karlsson, Upplands Väsby, 60 år den 9/9
Gunnar Alvsten, Linköping, 75 år den 12/9
Fredrik Hultén, Örsundsbro, 50 år den 14/9
Marianne Elvander, Knivsta, 60 år den 15/9
Charlotte Lövgren, Märsta, 50 år den 17/9
Marita Asp Tauni, Väse, 50 år den 23/9
Anders G Lundgren, Älmhult, 70 år den 26/9
Birgit Nicolaissen, Årjäng, 60 år den 27/9
Eva Skiöldebrand Deijenberg, Göteborg, 50 år den 29/9

Avlidna

F biträdande statsveterinär **Allan Holmlund** har avlidit den 18 juni 2011. Han föddes 1924 i Nordmaling, avlade studentexamen i Stockholm 1962 och veterinärexamen 1967. Han innehade under tiden 1967–1972 diverse vikariat innan han anställdes som assistent vid institutionen för livsmedelshygien, KVH 1972 och som universitetsadjunkt vid SLU 1977. Han var också konsult i livsmedelshygien. Han började arbeta som biträdande statsveterinär, först vid SVA 1979 och sedan vid SLU mellan 1982 och 1990. Han pensionerades 1990. Han var dessutom gästforskare vid institutionen för livsmedelshygien, SLU 1990 och vid institutionen för biomedicin och veterinär folhälsovetenskap, avdelningen för bakteriologi och livsmedelshygien, SLU 2003.

Professor emeritus **Bengt Hurvell** har avlidit den 29 maj 2011. Han föddes 1935 i Lund, avlade studentexamen i Eslöv 1956 och veterinärexamen 1964. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.

F chefveterinär **Arne Lillo** har avlidit den 15 juli 2011. Han föddes 1923 i Pala, Estland, avlade studentexamen i Tartu 1941 och veterinärexamen i Hannover 1950 där han också erhöll titeln Dr Med Vet. Samma år arbetade han i Hannover som veterinär vid smådjurskliniken och farmakologiska institutionen. Han anställdes som AI-veterinär vid Mörebygdens seminförening 1951 och vid Gotlands seminförening 1961. Han erhöll svensk berhörighet 1959 och svensk legitimation 1965, varefter han innehade diverse vikariat. 1970 började han arbeta som AI-veterinär vid Kalmar Semin och Kontroll och 1983 som chefveterinär vid Sydöstra Sveriges Semincentral. Han pensionerades 1991.

Klinikveterinär **Anne-Marie Nilsson** har avlidit den 24 juni 2011. Hon föddes 1946 i Malmö och avlade veterinärexamen 1986. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.

F distriktsveterinär **Göran Tilosius** har avlidit den 26 maj 2011 i Riga. Han föddes 1949 i Älvsborg, avlade studentexamen i Danderyd 1968 och veterinärexamen 1976. Mellan 1976 och 1980 innehade han diverse vikariat och 1981 erhöll han tjänst som distriktsveterinär i Västra Götalands län.

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 30
TELEFAX: 08-545 558 29
HEMSIDA: ***www.svf.se***

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: ***suzanne.fredriksson@svf.se***

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: ***brita.trybom@svf.se***

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-POST: ***info@exponera.net***

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSDAGAR 2011			SENASTE DAG FÖR ANNONSMATERIAL	
1	18	JANUARI	21	DECEMBER -10
2	8	FEBRUARI	18	JANUARI
3	1	MARS	8	FEBRUARI
4	22	MARS	1	MARS
5	12	APRIL	22	MARS
6	10	MAJ	12	APRIL
7	31	MAJ	10	MAJ
8–9	21	JUNI	31	MAJ
10	16	AUGUSTI	26	JULI
11	6	SEPTEMBER	16	AUGUSTI
12	27	SEPTEMBER	6	SEPTEMBER
13	18	OKTOBER	27	SEPTEMBER
14	8	NOVEMBER	18	OKTOBER
15	29	NOVEMBER	8	NOVEMBER
16	20	DECEMBER	29	NOVEMBER

MANUSSTOPP FÖR ARTIKLAR:
En vecka före senaste dag för annonsmaterial. Mer information finns på www.svf.se

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2011
Sverige: 1 110 kronor + moms.*
Europa: 1 430 kronor + moms, i EU.
Utanför Europa: 1 610 kronor.
**Medlemmar i förbundet har 250 kronor i rabatt*

FACKPRESSUPPLAGA 2010 – 3 200 EX

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*